

# BUDOUCNOST CÍRKVE



Vy jste tím bohatstvím, které  
je třeba proměnit v naději –  
*papež František*

Standardy laického  
pracovníka pro DCM –  
*Jan Balík*

České generace mládeže  
a jejich výzkum –  
*Petr Sak*

Mládež a řeholní život –  
*Vilma Venkrbcová*

Má práce s mládeží –  
*Tomáš Jordy Kubela*

Diecézní setkání mládeže

2  
duben  
2016

# EDITORIAL

---

Milí čtenáři,

setkáváme se u dalšího čísla časopisu *Budoucnost církve*.

Papež František promlouvá při své apoštolské cestě k mladým z Mexika. Povzbuzuje je slovy: „Vy jste tím bohatstvím, které je třeba proměnit v naději.“

Zamyšlení o vývoji mládeže od II. světové války do současnosti píše sociolog Petr Sak, který se dlouhá léta zaměřuje na studium problematiky mládeže.

O mládeži a řeholním životě píše absolventka Studijně formačního kurzu boromejka Vilma Venkrbcová. O své práci s mládeží píše Tomáš Kubela, pracovník Diecézního centra mládeže ostravské-opavské diecéze.

Jaká byla diecézní setkání mládeže, píší jejich účastníci.

Katechetické postřehy a tipy pro někdy nesnadná témata nám předkládá autor 3 brožurek Proč Martin Kvapilík.

Důležitou částí je i návrh průběhu a obsahu kurzu pro mladé interprety ohledně liturgické hudby blízké mládeži.

Celé číslo je doplněno fotografiemi z diecézního setkání mládeže ostravsko-opavské diecéze a také ze Studijně formačního týdne na Erlebachově boudě.

V případě, že máte jakékoli připomínky či postřehy k časopisu, piště na mail: [mladez@cirkev.cz](mailto:mladez@cirkev.cz). Budeme vděčni za vaši zpětnou vazbu.

Věřím, že se vám toto číslo bude líbit a těším se na setkání s vámi u dalšího čísla, které vyjde v říjnu jako dvojčíslo po Světovém dni mládeže v Krakově.

S přáním všeho dobrého

*Veronika Lehrlová*

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorační mládeže. Ročník XXIII., číslo 2. Vychází 5x ročně. Vydává: Asociace křesťanských sdružení mládeže, o.s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6.

Redakční rada: SCS. Lic. Kateřina Regendová, P. ThDr. Jan Balík, PhD., P. Mgr. Roman Kubín.

Šéfredaktor: P. ThDr. Jan Balík, PhD.

Redakce: Veronika Lehrlová, Marie Světníčková, Anna Brabcová a Jiří Novák.

Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, [mladez@cirkev.cz](mailto:mladez@cirkev.cz).

Grafika: Martin Vocet

Grafika obsahu a sazba: Milan Čok

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Registrace MK ČR E 18746. ISSN 1803-8131.

Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

# OBSAH

Editorial .....	2
Inspirace všedních dnů .....	3
Vy jste tím bohatstvím, které je třeba proměnit v naději .....	5
Standardy laického pracovníka pro DCM .....	10
České generace mládeže a jejich výzkum .....	12
Hudebně-liturgické kurzy pro vedoucí schol a jejich členy .....	23
Mládež a řeholní život .....	25
Má práce s mládeží .....	31
Diecézní setkání mládeže .....	34
Recenze .....	39
„Proč...?“ .....	41
Nakladatelství Paulínky .....	46

## INSPIRACE VŠEDNÍCH DNŮ

Často se zamýšlím nad tím, co mě v mém životě inspiruje, kdo je mým vzorem a proč; v neposlední řadě se zamýšlím i nad tím, proč mnohdy nejsem spokojená a šťastná.

Často je to tím, že stále něco očekávám, něco, co jsem si třeba jenom vysnila. Ráda si také mnoho věcí plánuji a představuji si, co by jak mělo být. Nebo se zase toulám ve vzpomínkách na to, co bylo hezké a ráda bych to vrátila zpět. Zapomínám přitom žít v přítomnosti, protože pouze přítomný okamžik mi patří, jen v něm se mohu rozhodnout pro tu či onu možnost. Určitě není špatné si umět dobře naplánovat a rozdělit čas, také s vděčností v srdci se dívat na to, čím mě Pán obdařil a stejně jako Izraelité si připomínat velké věci, které v mém životě učinil Bůh. Učit se žít přítomný okamžik je takové dlouhodobé cvičení, které přináší

plody až za nějaký čas (asi jako když se učím cizí jazyk).

Tedy v poslední době se mě velmi dotýká úryvek z listu Římanům: „Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha...“ Bůh mi k životu s Ním denně dává mnoho inspirací – kromě svátostí a svého slova také věci a události každodenní, v nichž mohu zakusit jeho lásku, jeho dotek, vidět jeho obraz. Stejně jako Ježíš žil v nějaké době a mezi obyčejnými lidmi, žiji i já – v konkrétním místě, mezi lidmi, každý den mě může potkat něco krásného, jen jde o to naučit se vidět. Pan profesor dialektologie vždycky říkal, abychom poslouchali, jak lidé mluví – ve vlaku, v obchodě..., že si to, co se učíme, ověříme v praxi. Začala jsem tedy poslouchat (ne špehovat) a žasla jsem, že to funguje. Jde tedy o to učit se vidět, slyšet, nechávat se inspirovat...

Inspirují mě písničky, které hrají v rádiu, když jedu autobusem, třeba jen jejich úryvek, který mně konkrétně vypovídá o Boží lásce, Božích činech. Raduji se z toho, že mě oslovují písničky, které poslouchají i ostatní, ale pro mě mají tento jedinečný význam. Jsem překvapená, kolik takových písniček může být. Ale nejde jen o to, rozplývat se nad pozitivními textíky. Často slýchám i různé depresivní texty, ale i ty mě inspirují, abych uvažovala o tom, proč lidé nejsou šťastní, co jim může vadit na Bohu. Zároveň si utvářím svůj postoj k těmto negativním zkušenostem druhých a třeba i za ně prosím nebo se ptám sama sebe, zda můj život není pro druhé odstrašujícím příkladem.

Oslovují mě texty písní různých skupin, inspiruje mě hokejový zápas nebo závod v biatlonu. Hokej tým, že člověk není sólista, musí spolupracovat s druhými, s nimi nese úspěchy, či neúspěchy; ve sportu obecně je pro mě inspirující vztah k trenérovi, který sportovce nějak vede a je důležité mu dů-

věřovat a poslouchat ho. Dále mě inspiruje také to, že nemusím stále vyhrávat, ale je důležité hrát dobře, čestně. Odjet závod co nejlépe, přestože nevyhrají.

Inspiruje mě maminka s kočárkem, dětmi a otec s dítětem v náručí na nedělní procházce či někde na výletě, oni totiž dávají sami sebe pro své děti, vydávají se a nešetří časem a námahou... já se také toužím naplno vydávat, tak mi tento obraz vyvstává právě ve chvílích, kdy se nechci nasazovat pro druhé a chci si být jen pro sebe a mít své pohodlí.

Denně je toho tolik, za co je možné vzdát Bohu chválu a díky. Konkrétně o mě stará, něžně mě vede a učí. Zároveň děkuji za to, že mi ukazuje potřeby druhých. A ve chvílích, kdy se cítím bezmocná, všechno mohu alespoň vkládat do modlitby – ukazovat Pánu vše a svěřovat mu to, aby se On sám postaral tak, jak to bude nejlepší. Aby se On oslavil na našich životech.

*Vilma Venkrbcová, boromejka*



# VY JSTE TÍM BOHATSTVÍM, KTERÉ JE TŘEBA PROMĚNIT V NADĚJI

*papež František*

*Promluva papeže Františka k mladým z apoštolské cesty po Mexiku, 16. února 2016*

Přeji dobré odpoledne všem mexickým mladým, kteří jsou zde přítomni, kteří nás sledují v televizi, kteří nás poslouchají a chci poslat pozdrav a požehnání tisícům mladých, kteří se sešli na náměstí Sv. Jana Pavla II., v arcidiecézi Guadalajara, a sledují, co se zde děje, a spolu s nimi mnoho dalších. Řekli mi totiž, abych zde oznámil, že se tam již shromáždily tisíce a tisíce lidí a poslouchají nás. Tudíž jsou nás dva stadiony, náměstí Sv. Jana Pavla II. v Guadalajaře a my zde, a pak mnoho dalších na jiných místech. Věděl jsem předem o tom, co vás zneklidňuje, protože mi poslali koncept toho, o čem jste se zhruba chystali mluvit. Je to tak, proč bych vám měl lhát? Nicméně, při promluvě mladých lidí jsem si také poznamenával věci, které se mi zdály důležité, aby nevyzněly do prázdna ...

Řeknu vám, že když jsem do vaší země přicestoval, byl jsem přivítán velmi vřele a hned jsem si mohl ověřit to, o čem jsem již nějakou dobu věděl: že je mexický národ vitální, a je radostného a veselého ducha. „Ahorita“<sup>1</sup>, nuže ... poté, co jsem vás slyšel, ale hlavně poté, co jsem vás viděl, si znovu mohu jistě ověřit jednu věc, kterou jsem zmiňoval i ve svém prvním pozdravu vašemu prezidentovi. Jeden z největších pokladů této země má mladistvou tvář, jsou jím totiž mladí lidé. Ano, to vy jste bohatstvím této země. Pozor! Neřekl jsem nadějí této země, nýbrž řekl jsem „jejím bohatstvím“.

Hora v sobě může skrývat velmi vzácné minerály, které mohou posloužit pokroku lidstva, je to její bohatství. Avšak toto bohatství je potřeba proměnit v naději skrze práci, tak jak to činí horníci, když tyto minerály těží. Vy jste tím bohatstvím, které je třeba proměnit v naději. Daniela před nás na konci (své promluvy) postavila výzvu a kromě toho nám také dala vodítko v naději. Avšak všichni, co mluvili, při popisu těžkostí, věcí, co se jim přihodily, potvrzovali jednu velikou pravdu: „Všichni můžeme žít, ale nemůžeme žít bez naděje“. A pohlížet do budoucna není možné, pokud si nejdříve nedokážu vážít sebe sama, pokud nedokážu vnímat, že můj život, moje ruce, můj vlastní příběh má svou cenu. Vnímat to, o čem říkal Alberto, že „svýma rukama, svým srdcem a svou myslí mohu vytvářet naději“. Pokud to nevnímám, naděje nemůže vstoupit do mého srdce. Naděje se rodí tehdy, když můžeme zažít, že ne vše je ztraceno. A proto je tak důležité cvičení začít „u sebe doma“, začít sám u sebe. Ne vše je ztraceno. Nejsm ztracený, mám hodnotu, mám velkou cenu. Teď vás chci požádat, abyste si v tichosti odpověděli ve svém srdci: Je pravda, že ne vše je ztraceno? Jsem ztracený nebo jsem ztracená? Mám hodnotu? Mám malou cenu, mám velkou cenu? Největším ohrožením naděje jsou řeči, které tě shazují, jako by z tebe chtěli vysát tvou hodnotu a nakonec se budeš cítit, jako bys padl. Není to tak? Jako bys měl vrásky, měl smutné srdce. Řeči,

kteřé způsobí, že se cítíš jako člověk druhé, ne-li čtvrté kategorie. Ohrožením naděje je pocit, že nikoho nezajímáš nebo že jsi ponechán svému osudu. Toto je velká překážka pro naději: když ti v rodině nebo ve společnosti, ve škole či ve společnosti přátel dávají pocit, že nikoho nezajímáš. A to je tvrdé, bolestivé, ale stává se to. Nebo se to nestává? Ano nebo ne? (Mladí odpovídají: „Ano“) Ano, stává se to. Toto zabíjí, to nás ničí a je to branou, kterou vstupuje tolik bolesti. Je tu však ještě jedna zásadní hrozba pro naději – naději, že bohatství, kterým jste, vzroste a vydá plody – totiž, když je ti vnucováno, abys uvěřil, že začínáš mít cenu teprve tehdy, když se navlékneš do značkového oblečení, posledních výkřiků módy, nebo teprve tehdy, když se staneš významný a důležitý, protože máš peníze. Ty však v hloubce svého srdce nevěříš, že by sis zasloužil náklonnost, lásku a tvé srdce to vycítí. Naděje je umlčena tím, čemu tě ostatní nutí věřit a nedovolí, aby se vynořila. Hlavním ohrožením je, když někdo začne mít pocit, že za peníze si koupí všechno, včetně náklonnosti druhých lidí. Hlavním ohrožením je věřit, že díky tomu, že máte velké „auto“, jste šťastní. Je pravda, že díky tomu, že máte velké „auto“, jste šťastní? (Odpovídají: „Ne“).

Vy jste bohatstvím Mexika, vy jste bohatstvím Církve. Dovolte mi, abych Vám od citoval jedno rčení z mé země: „Nedrba vás na zádech“<sup>2</sup>. Nepochlebují vám. A chápu, že častokrát pro vás může být obtížné věřit, že jste bohatstvím této země, když jste bez ustání vystaveni ztrátám přátel nebo příbuzných rukou obchodníků s drogami a zločineckých organizací, které rozsévají teror. Je obtížné věřit, že jste bohatstvím země, když není příležitost mít důstojnou práci – Alberto, tys to vyjádřil jasně –, nejsou možnosti studia a učení, když není uznáváno právo, což vás nakonec žene do mezních situ-

ací. Je obtížné věřit, že jste bohatstvím země, když vás lidé kvůli vašemu mládí využívají k podlým cílům a dávají vám svůdné nabídky, které nejsou reálné, jsou to mýdlové bubliny. V takové situaci je těžké vnímat své bohatství. Své bohatství a svou naději si nesete uvnitř; ale není to snadné, kvůli tomu všemu, o čem mluvím, i tomu, o čem jste mluvili vy: chybí pracovní i studijní příležitosti – jak řekli Roberto a Alberto.

Ale navzdory tomu všemu vám budu neúnavně opakovat: vy jste bohatstvím Mexika. Roberto, ty jsi řekl jednu větu, kterou jsem při čtení poznámek přehlédl, ale chci se u ní zastavit. Ty jsi mluvil o tom, že jsi něco ztratil a neřekl jsi: „Ztratil jsem mobil, ztratil jsem peněženku plnou peněz, ujel mi vlak, protože jsem přišel pozdě“. Tys řekl: „Přišli jsme o okouzlení z toho, že se dokážeme těšit ze setkání“. Přišli jsme o okouzlení z toho, že kráčíme spolu, přišli jsme o okouzlení z toho, že společně sníme. A aby se toto bohatství, posilované nadějí, předávalo dále, je třeba kráčet společně, je třeba se setkávat, je třeba snít. Neztrácejte okouzlení z toho, že sníte! Odvažte se snít! Snít, což ale neznamená být spáčem, to ne, že ano?

Nemyslete si, že vám říkám, že jste bohatstvím Mexika a že toto bohatství s nadějí vás posouvá dál, protože jsem dobrý nebo protože jsem odborník. Ne, drazí přátelé, tak tomu není. Říkám vám to a jsem o tom přesvědčený; a víte proč? - Protože stejně jako vy věřím v Ježíše Krista. A myslím, že Daniela to vyjádřila velmi silně, když o tom mluvila. Věřím v Ježíše Krista, a proto vám to říkám. Je to On, kdo ve mně bez přestání obnovuje naději. Je to On, kdo bez přestání obnovuje můj pohled. Je to On, kdo ve mně probouzí, stejně jako v každém z nás, okouzlení z těšení se, okouzlení ze snění a okouzlení ze společné práce. Je to On, kdo mě bez přestání zve, abych proměnil své srdce. Ano, moji

přátelé, říkám vám to proto, že v Ježíši jsem se setkal s Tím, kdo je schopen probudit to nejlepší, co mám v sobě. A od něj pochází to, že můžeme kráčet dál, od něj pochází to, že zas a zas můžeme znovu začínat, od něj pochází to, že můžeme říct: Je lež, že jedinou možností, jak žít, jak moci prožít své mládí, je v područí drogových kartelů či těch, kteří rozsévají pouze ničení a smrt. To je lež a říkáme to ruku v ruce s Ježíšem. Ruku v ruce s Ježíšem Kristem, Pánem můžeme také říci, že není pravdou, že zdejší mladí jsou odsouzeni k životu v bídě a živoření na okraji společnosti, kde nejsou příležitosti, kde není dost prostoru, dost příležitostí ke studiu a učení, kde není naděje. Je to Ježíš Kristus, který vyvrací všechny snahy učinit vás neužitečnými nebo pouhými námezdními dělníky, jež slouží ambicím někoho jiného. To, co vás marginalizuje, jsou ambice jiných lidí, kteří vás chtějí využívat ve všech těch věcech, které jsem vypočetl, a které, jak víte, končí záhubou. A jediný, kdo mne může pevně držet za ruku je Ježíš Kristus. Je to on, kdo dokáže proměňovat bohatství v naději.

Žádali jste mě o slovo naděje, o slovo, které je v základu všeho – a jmenuje se Ježíš Kristus. Když se vám všechno zdá být obtížné, když se vám zdá, že se hroubí celý váš svět, obejměte jeho kříž, obejměte Jeho a – prosím vás o to – nepouštějte se nikdy jeho ruky, i kdyby vás kupředu měl dotáhnout po zemi; a pokud padnete jednou, nechte se zvednout Jím. Horolezci mají jednu moc pěknou písničku, kterou rád mladým opakuji. Když šplhají nahoru, tak zpívají: „V umění výstupu není vítězstvím nespádnout, nýbrž nezůstat ležet“. To je to umění. A kdo je tím jediným, který tě chytne za ruku, abys nezůstal ležet? Jedině Ježíš Kristus. Ježíš Kristus, který ti někdy pošle bratra, aby s tebou promluvil a pomohl ti. Nedávej si ruku za záda, když padneš a neří-

kej: „Nedívej se na mne, vždyť jsem celý od bláta, celá od bláta. Nedívej se na mne, vždyť mně už nelze pomoci“. Jenom se nech vzít za ruku a té ruky se chyt' a bohatství, které neseš uvnitř, ušpiněné, zablácené, považované za ztracené, začne skrze naději přinášet své ovoce. Ale vždy ruku v ruce s Ježíšem Kristem. To je ta cesta, nezapomeňte: „V umění výstupu není vítězstvím nespádnout, nýbrž nezůstat ležet“. Nedovolte si zůstat ležet. Nikdy! Souhlasíte? A pokud za vámi přijde kamarád nebo kamarádka, která se dostala ve svém životě na šikmou plochu a padla, jděte za ní a nabídněte jí pomocnou ruku, ale nabídněte jí ji důstojně. Postavte se na jeho stranu, sedněte si k němu, naslouchejte a neříkejte: „Tady ti dám recept“. Ne. Jako přítel, pomaličku mu dodávejte sílu svými slovy, posilujte ho svým nasloucháním, tím lékem, na který se tolik zapomíná: „terapií nasloucháním“. Nechte jej mluvit, nechte jej, ať vám vypráví, a tak krůček po krůčku natáhne svou ruku a vy mu pomůžete ve jménu Ježíše Krista. Ale když hned začnete s kázáním a kážete mu, co to jde, pak jej, chudáka, necháte v horším stavu než předtím. Je vám to jasné? (Odpovídají: „Ano“). Nikdy se nepouštějte ruky Ježíše Krista, nikdy Ho neopouštějte; a pokud se od něj vzdálíte, znovu vstaňte a jděte dál. On rozumí tomu, co se děje. Protože ruku v ruce s Ježíšem Kristem je možné žít plný život, ruku v ruce s Ním je možné uvěřit tomu, že život stojí za to, že stojí za to dát ze sebe to nejlepší, být plodným, být solí a světlem uprostřed přátel, ve své čtvrti, ve svém společenství, ve své rodině – pak, Rosario, trochu pohovořím o tom, co jsi řekla o rodině. Právě proto vás, drazí přátelé, ruku v ruce s Ježíšem žádám, abyste se nenechali vyloučit, nenechte si vzít vlastní hodnotu, nenechte se sebou zacházet jako se zbožím. Ježíš nám dal jednu radu k tomu, abychom se nenechali vyloučit, abychom si nenechali vzít vlast-

ní hodnotu a abychom se sebou nenechali zacházet jako se zbožím: „Buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice.“<sup>3</sup> Dvě ctnosti pohromadě. Mladým lidem nechybí bystrost, občas jim chybí obezřetnost, aby nebyli naivní. Dvě věci: obezřetní, ale upřímní, dobrotiví. Je jisté, že takhle možná nebudete mít poslední model auta v garáži, nebudete mít nadité peněženky, ale budete mít něco, co vám nikdo nemůže vzít, což je zkušenost, že se budete cítit milovaní, v objetí přátel, doprovázení. Je to okouzlení z toho, že se můžete těšit ze setkání, okouzlení z toho, že můžete snít společně s ostatními. Je to zážitek z toho, že se cítíte jako rodina, že prožíváte společenství. A je to zážitek z toho, že se můžete podívat světu do tváře, z očí do očí, bez auta, bez peněz, ale s přímým pohledem: důstojností. Tři slova, která budeme opakovat: Bohatství, protože nám bylo dáno; Naděje, protože se jí chceme otevřít; Důstojnost. Opakujeme: Bohatství, naděje a důstojnost. Bohatství, které vám Bůh dal. Vy jste bohatstvím Mexika. Naděje, kterou vám dává Ježíš Kristus a důstojnost, která vám dá nenechat se „drbat na zádech“<sup>4</sup> a být zbožím pro kapsy jiných.

Dnes vás Pán znovu volá, znovu vás svolává, stejně jako tomu učinil s Indiánem Juanem Diegem<sup>5</sup>. Zve vás, abyste vystavěli svatyni. Svatyně, která není fyzickým místem, nýbrž společenstvím, svatyně zvaná „Farnost“, svatyně zvaná „Národ“. Společenství, rodina, naše občanství, to jsou základní léky proti všemu, co nás ohrožuje, protože nám dává pocítit, že jsme součástí této velké Boží rodiny. Ne kvůli tomu, abychom se někde ukryli, zavřeli, unikli před nebezpečími života nebo před výzvami, naopak, abychom vyšli ven a zvali ostatní; abychom vyšli ven a oznamovali ostatním, že být mladý v Mexiku je největším bohatstvím a tudíž nemůže být obětováno. Znovu ta tři slova:

bohatství, naděje a důstojnost. Bohatství ale takové, které nám dal Bůh a které musíme rozmnožovat. Ježíš, který nám dává naději, by nás nikdy nezval k tomu, abychom se stali nájemnými vrahy<sup>6</sup>, nýbrž nás nazývá učedníky, nazývá nás přáteli. Ježíš by nás nikdy neposlal na smrt, nýbrž všechno v Něm je pozváním k životu. K životu v rodině, k životu ve společenství; rodina a společenství ve prospěch společnosti. A zde se, Rosario, vracím k tomu, co jsi řekla, krásnou věc: „V rodině se učíme blízkosti“. Učíme se solidaritě, učíme se sdílet, rozlišovat, pomáhat jedni druhým řešit problémy, pohádat se a pak se usmířit, diskutovat a obejmout se a políbit se. Rodina je první školou národa a v rodině je to bohatství, co máte. Rodina je tím, kdo opatruje toto bohatství, v rodině naleznete naději, protože je tam Ježíš a v rodině budete mít důstojnost. Nikdy, nikdy neopouštějte rodinu; rodina je základním kamenem při budování národa. Vy jste bohatstvím, máte naději a sníte – také Rosario mluvila o snění. Sníte o tom, že budete mít rodinu? (Odpovídají: „Ano“)

Drazí bratři, vy jste bohatstvím této země, a když o tom budete mít pochybnosti, podívejte se na Ježíše Krista, který je nadějí, který vyvrací všechny snahy učinit vás neužitečnými nebo pouhými námezdními dělníky, jež slouží ambicím někoho jiného.

Děkuji vám za toto setkání a prosím vás, abyste se za mne modlili. Děkuji.

Pozvání papeže k modlitbě k Panně Marii na konci setkání s mladými

Zvu vás, abychom se společně pomodlili k Naší Matce Guadalupské a poprosili ji, aby nám dala, abychom si byli vědomi toho bohatství, které nám Bůh dal, ať nám dá, že v nás, v našich srdcích poroste naděje v Ježíši Kristu a ať kráčíme životem s důstojností křesťanů.



[Modlitba Zdravas a apoštolské požehnání]

A prosím, nezapomeňte se za mne pomodlit. Děkuji.

<sup>1</sup> Papež zde používá typickou mexickou zdobnělinu, která znamená „nuže tedy“. Jiné španělsky mluvící národy, tedy ani Argentinci ji nepoužívají.

<sup>2</sup> Doslovný překlad z argentinské španělštiny. V češti-

ně by toto rčení zhruba odpovídalo lidovému: Nemažu vám med kolem huby.

<sup>3</sup> Mt 10,16

<sup>4</sup> Znovurčení ve smyslu „opít rohlíkem“ nebo „mazat med kolem huby“

<sup>5</sup> Indián, kterému se zjevila Panna Maria Guadalupská.

<sup>6</sup> V současném Mexiku je bohužel násilí na objednávku, zvláště ve válce mezi drogovými kartely a policií, poměrně častým jevem.



*„Vyzývám vás tedy, abyste znovu objevili skutky tělesného milosrdenství: sytit hladové, napájet žíznivé, oblékat nahé, přijímat cizince, ošetřovat nemocné, navštěvovat vězně, pohřbívat mrtvé. A nezapomínejme ani na skutky duchovního milosrdenství: radit pochybujícím, poučovat nevědomé, napomínat hříšníky, utěšovat zarmoucené, odpouštět urážky, trpělivě snášet obtížné lidi, prosit Boha za živé i mrtvé. Jak vidíte, milosrdenství není „tolerantnost“ ani pouhá citovost. V něm se ověřuje pravdivost toho, zda jsme Ježíšovými učedníky, a naše věrohodnost jako křesťanů v dnešním světě.“*

*Papež František, poselství k 31. světovému dni mládeže v Krakově*

# STANDARDSY LAICKÉHO PRACOVNÍKA PRO DCM

*Tyto standardy byly vypracovány v únoru 2016 na základě diskuse členů Sekce pro mládež ČBK, především zodpovědných kněží.*

## Předpoklady:

- **lidské:** komunikativní, kreativní, svědomitý, zodpovědný, schopný spolupráce, konstruktivní při jednání, psychicky vyrovnaný,

- **víry:** aktivně žijící ze svátostí, modlí se, nežije v rozporu s vírou, přijímá z přesvědčení nauku církve bez výjimek, žije ve společenství,

- **specifické:** je schopen bezproblémově navazovat kontakty s mládeží, žít s mladými a být kvasem společenství,

## - odborné:

- je vhodné, aby byl absolventem animátorského kurzu,

- kromě různé odbornosti (pedagogické, psychologické...) je třeba, aby měl solidní znalosti nauky katolické církve minimálně na úrovni Katechismu katolické církve,

- ideálně již začal studovat Studijně-formační kurz Sekce pro mládež ČBK nebo ho má již absolvovaný.

Laický pracovník na DCM dostává od svého biskupa spoluúčast na jeho odpovědnosti za pastorační a evangelizační mládeže. Je si vědom svého úkolu, který vykonává kreativně a zároveň v podřízenosti církevní autoritě.

V rámci diecéze spolupracuje pod vedením zodpovědných s ostatními pastoračními centry a pastoračními pracovníky.

Inspiruje se učením papežů o mládeži, po-

selstvími papeže k světovým dnům mládeže, což je základní spiritualita, kterou žije a šíří diecézní pastorační mládeže.

Neupřednostňuje žádnou církví přijatou spiritualitu. Je ve službě sjednocování všech, kteří s různou metodou či spiritualitou na území diecéze pracují pro mládež.

Podílí se na formaci animátorů, na spolupráci s kaplany pro mládež, kněžími ve farnostech a zástupci za děkanáty / vikariáty.

Je schopný vykonat s moudrostí všechnu administrativu, je si však zároveň vědom, že není úředníkem, ale člověkem, který je ve službě vytváření společenství.

Laik na DCM si je vědom toho, že nesmí dávat špatný příklad např. pitím alkoholu, kouřením.

Setkává se často s lidmi z DCŽM dané diecéze, pravidelně se podílí na životě v DCŽM. Je si vědom, že je nutné mezi laiky z DCM a členy týmu DCŽM vytvářet přátelské vztahy a atmosféru spolupráce.

Laický pracovník na DCM se stává též součástí Sekce pro mládež ČBK, podílí se tedy na vytváření celkové strategie pastorační mládeže. Je důležité, aby byl v tomto společenství kněží a laiků nápaditým členem, který si je zároveň vědom nutnosti rozvíjet to, co započali jeho předchůdci. Pro celek je důležitý jeho přínos. Zároveň se od nového pracovníka na DCM vyžaduje pochopení

celkové strategie, vývoje, standardů a spirituality Sekce pro mládež ČBK. Co dělá pro celou Sekci pro mládež ČBK, dělá zároveň pro svou diecézi.

Aby se laický pracovník na DCM aktivně účastnil pastorační mládeže a jejího promyšlení a současně procházel též neustálou formací, účastní se:

- zasedání Sekce pro mládež ČBK,
- různých pracovních komisí Sekce pro mládež ČBK,
- přípravy celostátních projektů např. CSM, CFM, SDM.

Dále se laický pracovník pro růst své odbornosti účastní Studijně-formačního kurzu

Sekce pro mládež ČBK (nemá-li ho absolvovaný) a jeho nadstavby.

Každý rok též prožije exercicie, které organizuje Sekce pro mládež ČBK nebo, dovolí-li jeho nadřízený, jiné týdenní duchovní cvičení.

Závěr:

Pokud se laik zapojí výše popsáním způsobem do služby mladým lidem, stává se pro něj tato činnost na DCM všestranným osobním obohacením, které mu umožňuje získat pracovní i osobní návyky, které mu budou přínosem v dalších zaměstnáních.

*Na základě připomínek sepsal P. Jan Balík*



# ČESKÉ GENERACE MLÁDEŽE A JEJICH VÝZKUM

*Petr Sak*

*Ve své profesní kariéře jsem realizoval jako řešitel více než 150 výzkumů mládeže od sedmdesátých let do současnosti. U některých témat mám časovou řadu výzkumů prováděných stejnou metodikou na shodně definovaném reprezentativním výběrovém souboru od roku 1982. První sociologický výzkum, na kterém jsem se podílel, tehdy jako tazatel, byl výzkum volného času obyvatel průmyslové aglomerace Blanky Filipcové, který se uskutečnil v červnu 1968 v Ostravě.*

V tomto textu nebudu interpretovat jednotlivá data, ale chci se pokusit nad rámec empirických dat o zamyšlení nad poválečným vývojem mládeže. Při sledování kontinuálního vývoje se pokusím mládež vřadit do řetězce generací. Tato generační typologie umožní komparaci a usnadní nalézt specifika mládeže v jednotlivých etapách vývoje společnosti. Přitom generační odlišnosti jsou nejen efektem společenských podmínek, ale i zdrojem dalších změn ve společnosti, jejichž významným subjektem jsou v nemalé míře právě aktuální generace mládeže.

Vycházím z teze o vzájemné provázanosti společnosti a mládeže, která je nejsenzitivnější složkou společnosti a tudíž vývojové trendy se nejdříve objevují u ní. Stává se tak předobrazem budoucí společnosti. Tato teoretická teze je v konkrétních historických podmínkách opakovaně potvrzována.

**První generací je poválečná generace (budovatelská),** tvořená ročníky narozenými před 2. světovou válkou. **Dle mého výzkumu** (Sak, Kolesárová, 2009; 2012) jde o nejvýraznější generaci jako objekt i společenský subjekt od poloviny 19. století. Podoba této generace vycházela ze stavu a historického vývoje společnosti od konce tři-

cátých let, přes okupaci a euforii konce války a poválečné obnovy. Její základní společenský postoj, z něhož vycházela její generační aktivity vyjadřoval, že je třeba vybudovat novou sociálně spravedlivou společnost. Zde jsou příčiny celoživotní společenské aktivity této generace. Kvalitu svého individuálního života chtěli utvářet její členové prostřednictvím formování nové kvality společnosti. Pod tlakem tohoto silného postoje podloženého osobní životní zkušeností se generace většinou podílela na budování socialismu, které se postupně ukázalo jako deformované stalinizmem. Po reflexi těchto deformací generace vstoupila do další fáze společenských aktivit, které v úhrnu usilovaly o reformu deformované společnosti. Vyvrcholením těchto snah bylo Pražské jaro, jeho potlačení vojenskou okupací a úpadek do normalizace. Možnosti profesního a společenského působení neaktivnější části generace byly normalizací utlumeny. Do třetíce vstoupila tato generace do společenského zápasu na přelomu středního věku a stáří při listopadovém převratu. Paradoxem této společensky neaktivnější generace je, že její angažmá (únor 1948, Pražské jaro, převrat v listopadu 1989) skončilo vždy tragicky a listopad 1989 definitivně pohřbil Pražské jaro.

<sup>1</sup>*Životní fáze, kdy tato generace byla mládeží, spadá do období vyřazení sociologie z vědeckého a akademického života se zdůvodněním, že se jedná o buržoazní pavědu. Společnost se musela zříci poznávání sebe sama prostřednictvím empirických sociologických výzkumů. Proto ani tehdejší mládež nebyla zkoumána metodami sociologického výzkumu. Avšak při absenci sociologického obrazu generace můžeme čerpat poznatky o této generaci mládeže z literatury a z filmu. Vynikající uměleckou výpovědí je např. román Milana Kundery „Žert“ i jeho filmový přepis. Četné a zajímavé jsou i umělecké výpovědi dalších příslušníků této generace, zvláště ve svých proměnách v průběhu padesátých a na počátku šedesátých let. Typickým představitelem generace a jejích metamorfóz je spisovatel a dramatik Pavel Kohout.*



<sup>1</sup>Problematika výzkumu mládeže je psána kurzívou.

**Druhou generací (reformní) je generace Pražského jara.** Tato generace již nemohla vycházet z osobní zkušenosti předválečného Československa a z okupace. Nejvýraznějším reprezentantem této generace bylo studentské hnutí, které svým způsobem předběhlo spisovatele na jejich IV. sjezdu. Sociálně a politicky tato generace zrála v šedesátých letech, které zpětně hodnotíme jako zlatá šedesátá a já osobně jako nejlepší stav společnosti, v němž jsem žil. V té době však mladí lidé byli vůči společnosti značně kritičtí. Jejich kritičnost se neodvívěla od touhy po návratu kapitalismu, ale vycházela z jejich idealizmu. Poměřovali společenskou skutečnost se svými ideály a při tomto srovnání se ukazovaly pro ně nepřijatelné jevy. Pozice stranické nomenklatury ve společnosti a její deformující vliv na vývoj společnosti (kultura, ekonomika, média), nedostatek skutečné demokracie, cenzura atd. Společenské aktivity této generace usilovaly o reformu ve směru jejich ideálů. Tím vznikla ve společnosti mimořádná situace, kdy mladá a střední generace se v pohledu na společnost a na její reformu shodovaly. Tato generace mládeže žila v sociálním, politickém a kulturním klimatu vytvořeném generací předchozí. Tedy v klimatu jehož projevem byl famózní úspěch Československa na světové výstavě Expo 58, v šedesátých letech nástup nové filmové české vlny, která byla na špičce světové kinematografie, světová úroveň divadelnictví (úspěšné byly zájezdy Národního divadla do západních zemí), pozoruhodný rozvoj literatury, včetně poezie (B.Hrabal, O.Pavel, M.Kundera, J.Seifert, V.Holan).

Studentské hnutí bylo koncem šedesátých let světový fenomén, v některých západních zemích se radikalizovalo až do podoby barikád na ulicích a překreslovalo politiku ve svých zemích. Velká a respektovaná osobnost Francie Charles de Gaulle odstoupil

v důsledku studentských bouří z funkce prezidenta. V USA studenti, děti z bohatých rodin vyšší střední třídy, ke zděšení politických elit, obsazovali studentské kampusy a bojovali s policií, aby založili hnutí hippies, zcela protikladné hodnotám a tradici kapitalistické Ameriky postavené na zisku a majetku. Řada představitelů tehdejší západní studentské revolty v dalších životních fázích nebyla konzistentní se svými mladistvými ideály a hodnotami a na politické škále se přesunuli na opačný konec. Tak dřívější studentští revolucionáři jako např. Jožka Fischer jako německý ministr zahraničí navázal na válečnické tradice Německa a v roce 1999 se podílel na bombardování Bělehradu, John-Cohn Bendit se stal součástí nejtvrďšího neoliberalního bruselského **establishmentu**. A z americká generace květinových dětí, která tak vyděsila americké politické elity se po mladistvém vybouření a protestech, k nimž byla do značné míry dotlačena a vyprovokována povolávacími rozkazy k válce do Vietnamu, z něhož se mnozí z této generace vraceli v rakvích zahalených americkou vlajkou, se stala generace Reaganových neokonzervativců.

Studentské hnutí v Československu však nevycházelo z amerického studentského hnutí, jak tvrdí přední představitel americké ztracené generace Timothy **Leary ve své** knize *Chaos a kyberkultura* (Leary, 1997), ale formovalo se na řešení vlastních problémů a témat československé společnosti. Těžko např. mohli čeští studenti, jako američtí, stávkovat za zrušení školného, protože v Československu jiné než bezplatné školství nebylo. Styčným bodem mohla být nedotknutelnost akademické půdy, která byla narušena policií jak na amerických univerzitách, tak v Praze na strahovských kolejích na podzim 1967. Střet studentů s policií na Malé Straně a ve strahovských kolejích se stal

krystalizačním bodem vyvření pozic a latentního skrytého konfliktu „konzervativních“ a progresivních sil ve společnosti na podzim 1967 a odvolání tehdejšího ministra vnitra J. Kudrny vítězstvím progresivních sil v přicházejícím Pražském jaru.

Normalizace po srpnu 1968 navodila společenskou „hybernizaci“ generace mládeže šedesátých let. Významná část emigrovala, přičemž motivací k emigraci bylo více. Menší část se mohla obávat represí za svou politickou aktivitu, další zmrazení společenského vývoje, uzavření hranic a potlačení svobody. Velká část využívala mimořádně příznivých okolností v cílových zemích pro profesní kariéru a zlepšení ekonomické stránky svého života, které byly dány velkou vstřícností západních zemí vůči československým emigrantům. Část z emigrantů se po listopadu 1989 vrátila a odlišnost zkušenosti z života v emigraci a v normalizačním Československu tvoří určitou rozpolcenost této generace.

Mezi protagonisty listopadového převratu můžeme pozorovat reemigrující osobnosti studentského hnutí konce šedesátých let (J. Kavan byl dokonce ministrem zahraničí Zemanovy vlády a předsedou Valného shromáždění OSN a Karel Kovanda předsedou Rady bezpečnosti OSN), jako generace se však oproti očekáváním z šedesátých let v dalších desetiletích výrazně neprojevila.

**Třetí generací je normalizační generace**, charakterizovaná pragmatičností a sociální adaptabilitou. Jedinci s jiným sociálním a psychickým profilem se cítili jako cizinci vně své generace (Křenková, 2015). Tato generace se láme v polovině osmdesátých let, odvisle od změn ve společnosti.

Normalizační československou společnost vystihuje nejlépe pojem „gulášový socialismus“. Ideje a hodnoty socialismu byly popřeny nejdříve vojenským obsazením

cizí mocí a posléze vlastním represivním aparátem. S tím se nebyly schopny smířit především předváleční komunisté, jejichž symbolem se stal František Kriegel, ale také Jan Palach. Normalizační moc udělala s veřejností nepsanou smlouvu a za potlačené socialistické hodnoty a ideje veřejnosti nabídla „gulášový socialismus“, vlastní variantu západní konzumní společnosti. V jejím hodnotovém klimatu sociálně zrála mládež normalizační generace a k pragmatismu a sociální adaptabilitě tak přidávala hodnotovou orientaci konzumní společnosti. Normalizace a normalizační generace tak vlastně byly přípravou na budování polistopadové neoliberální společnosti.

Proměna společnosti v druhé polovině osmdesátých let probíhala odlišně od změn v šedesátých letech. V šedesátých letech byl ve společnosti intelektuální a ideový kvas ve všech oblastech lidské činnosti a vnější proměny byly důsledkem implikativního vývoje společnosti. V osmdesátých letech byl zdroj změn mimo československou společnost, v Sovětském svazu. S nadějí i s obavou byly sledovány koncepce „glasnosti“ a „přestavby“ a v návaznosti na tyto změny docházelo k postupným, spíše drobným změnám. Tomu odpovídá i „poslední dějství“ mládeže v reálném socialismu. Koncem osmdesátých let se proměňovala mládežnická organizace SSM ve směru pohybu ve společnosti a projevem tohoto pohybu byla i manifestace 17. listopadu 1989, která byla organizovaná touto organizací a prosazena jejím předsedou Vasilem Mohoritou.

To, co je z historického odstupu vnímáno jako listopadová revoluční mládež je směs členů mládežnické organizace, jejího aparátu a přívrženců neformálních skupin mládeže, přičemž vliv a význam těchto skupin se v postupných etapách převratu přeléval. Na samotné manifestaci byl však i nezanedbatel-

ný počet příslušníků střední a staré generace. Do Prahy přijel i samotný Alexandr Dubček a jeho spolupracovníci z Obrody.

Nabízí se otázka atributů jako je pragmatičnost a sociální adaptabilita této generace a její revolučnosti, tedy její role v listopadových událostech. Z této otázky logicky vyplývá další otázka, nakolik byly večerní události 17. listopadu spontánní a nakolik byly připravované. Je známé, že Miroslav Štěpán, (předseda MV KSČ a člen předsednictva ÚV KSČ) vývoj událostí na Národní třídě „on line“ sledoval. Na Národní třídě se odehrála STB perfektně připravená hra na mrtvého studenta Zifčáka, kterou „naivní“ Petr Uhl vypustil do světa zpravodajských agentur a odstartoval tím převrat v Československu. Parlamentní vyšetřovací komise k událostem 17. listopadu s profesionálním zázemím hru na mrtvého studenta neodhalila. Zvládla to však amatérská komise studentů Pedagogické fakulty UK. V rozhovoru v České televizi k výročí 17. listopadu v roce 2015 generál Aloiz Lorenz prohlásil, že STB chtěla zabránit otřesům při společenské změně a převrat připravovala několik měsíců před listopadem.

Jaká tedy byla úloha mládeže? Někteří z těch, kteří se nazývají studentští vůdci 17. listopadu a i několik dalších dnů nebyli v Praze a k „revoluci naskakovali“. Vzhledem k mezinárodně politickému a vnitropolitickému vývoji jiná varianta vývoje než společenská změna v Československu nepřípadala v úvahu a mladí „revolucionáři“ svou aktivitou nešli proti „toku dějin“, ale naopak pragmaticky se pustili po proudu revoluce.

Generace převratu je v současnosti ve věku na konci svých čtyřicátých a v padesátých letech a nastavuje klima tvrdé tržní společnosti bez přívlastků, a v dichotomii Ericha Fromma „Mít či být“ se bezvýhradně kloní

k hodnotám a životnímu stylu postavenému na „mít“ a navazuje tak hodnotově na normalizační „gulášový socialismus“.

V devadesátých letech **nastupuje čtvrtá (transformační) generace**, která ve svých počátečních populačních ročnících představuje sociologickou exkluzivitu. Je formována dvěma společenskými systémy, nejdříve reálného socializmu a posléze nastupujícího kapitalizmu. Další změnou prožívanou ve fázi jejího sociálního zrání je rozpad Československa a začlenění České republiky do NATO a do Evropské unie.

Je zajímavé, že tyto události nevzpomíná tato generace jako významné a její utváření neprobíhá podle mechanismů formulovaných Karlem Mannheimem a respektovaných od té doby sociology generací. Podle jejich pojetí generaci formuje významná společenská událost či výrazně změněné společenské podmínky (Mannheim, 2007). Po řadě výzkumů jsem však dospěl k poznatku, že tato generace je první formována ne jako dosud jednoznačně společensky, ale technologicky, a to díky rozmachu ICT (informační a komunikační technologie). Ovšem tento vliv se prosazoval pozvolna a v užším záběru a postupně se zvyšovala intenzita i záběr. Devadesátá léta ovšem charakterizovala také společenská destrukce, pronikající do hodnotového systému, struktur, institucí, životního stylu, ekonomiky. Také to se promítlo do této generace mládeže. Došlo k proměnám volnočasových aktivit, zvláště náročnější formy trávení volného času se staly vzácnějšími. Rovněž v typických jevech problémovosti mládeže došlo k vážným proměnám. V sociálním věku mládeže nejen výrazně vzrostla konzumace alkoholu a nikotinismus, ale tato generace představuje také „médiu“ implementace drog do české společnosti. Klesl věk zahájení sexuálního života. V polovině devadesátých let 40% mlá-

deže mělo sexuální zkušenost do 15 let svého věku. Na druhé straně tato generace odkládá přebírání rolí dospělých a tak i „věk nástupu do dospělosti“.

I s odkazem na vlastní výzkumy mohu říci, že o vývoji mládeže v devadesátých letech vypovídá také pozice jednotlivých sociálně politických i náboženských směrů v generačním vědomí, ale ještě více vývoj této pozice. V první polovině devadesátých let mladí lidé preferovali liberalizmus a konzervatismus. V druhé polovině devadesátých se význam všech náboženských i sekulárních sociálně politických směrů propadá. Současně dochází ke změnám v hodnotovém systému. V době propojování jednotlivých civilizací a jejich globalizace, v hodnotovém systému transformační generace mládeže dochází k poklesu globálních hodnot, životního prostředí, míru a zdraví. V první polovině devadesátých let tato generace, oproti tiché revoluci R. Ingleharta, znamenající posun od materiálních k postmateriálním hodnotám v západní společnosti (Inglehart, 1988), provádí tichou kontrarevoluci, když oproti předchozí generaci mládeže a souběžné střední a staré generaci mění hodnotovou orientaci valorizací hodnoty majetku a devalorizací sociálních hodnot. Hodnotový systém se nejen modifikuje, ale klesá jeho význam jako celku. Hodnotový systém a ideové směry ztrácejí na významu pro život a chování mladé generace. Co tedy určuje její chování a rozhodování? Pro výraznou část této generace je to pragmatizmus a hédonizmus.

Na základě analýz empirických dat dalších výzkumů jsem došel k intuitivnímu poznatku, že kolem roku 2000 došlo k jevu, který jsem nazval „rozlomení generace“. Větší část, zhruba 65% se dokázala adaptovat na změněnou společnost, dokázala využívat nových pozitivních možností ve společnosti a vy-



rovnat se s negativními společenskými jevy. Menší, ale nemalá část generace se propadá v důsledku negativních jevů ve společnosti. Klíčová je v této situaci rodina, kvalitní funkční rodina směřuje dítě a mladého člověka na trajektorii pozitivního sociálního zrání, pomáhá ve formování kvalitního a zdravého životního stylu a hodnotové orientace. Při absenci takové rodiny je jedinec vydán napospas mechanismům neoliberální nemocné společnosti.

Kolem roku 2000 také dochází k historicky ojedinělé události až civilizačního významu. Propast mezi generacemi je současně přelomem mezi epochami, a to mezi epochou gramotné kultury a epochou kyberkultury. Generací seniorů kolem roku 2000 vrcholí v české kultuře a společnosti gramotná kultura. Žádná předchozí generace tolik nečetla a neznala českou a světovou literaturu, včetně poezie, jako právě tato. Ve svém mládí její příslušníci byli abonenty Klubu přátel poezie, Čtenářského klubu Máj a jiných, v nichž knihy, včetně poezie, vycházely ve více než stotisícových nákladech. Čtvrteční fronty před knihkupectvími v šedesátých, sedmdesátých a osmdesátých letech jsou v současnosti konjunkturálně propagandisticky vysvětlovány tím, že v „komunistickém“ Československu nevycházely knihy nebo ve zcela nedostatečných nákladech. Fronty však byly především projevem čtenářského zájmu a kulturnosti životního stylu velkých skupin populace. Dokonce nelze jednoznačně říci, že fronty vyjadřovaly převis poptávky nad nabídkou, protože často se dostalo na všechny lidi ve frontě. Lidé sledovali týdeník *Nové knihy* a s předstihem věděli, jaké knihy se budou ve čtvrtek prodávat a na knihy se netrpělivě těšili.

Do roku 2000 stará generace ještě nevládla počítačovou gramotností a nedisponovala ICT. Naopak mladá generace přestávala číst,

zato byla ve značné míře počítačově gramotná, přesouvala se již do kyberprostoru, žila ve virtuální realitě, spoluformovala a konzumovala kyberkulturu. Tyto trendy jsem exaktně zaznamenával na základě časové řady výzkumů od roku 1992. Sledoval jsem vlastnictví knihovny s 200 a více svazky a osobního počítače. Ve výzkumu pomocí časového snímku jsem sledoval objem času věnovaného četbě a také knihy, které respondenti přečetli. Propad četby byl v devadesátých letech dramatický a nepřímo závislý na věku. Čím nižší věk, tím méně četby. Přesun mladé generace do kyberprostoru za kyberkulturou měl i další dopady.

Formování moderního českého národa úzce souviselo s kulturou, literaturou, hudbou, divadlem, ale také s přenosem světové kultury do českého prostředí. Známá je idea T.G.Masaryka, že státy se udržují idejemi, kterými vznikly. V logice této myšlenky měla pro český národ kultura, především literatura, divadlo a hudba nadstandardní a specifické postavení. Spisovatelům, hercům, dramatikům byl národem přiřazován až nereálný, magický význam. I to se touto generací mění. Přejít od četby ke kyberkulturě je také přechodem od národního ke globálnímu, především k masové kultuře. To je také příčinou trendu čtvrté a páté generace - oslabování hodnoty národa a oslabování vlastenectví.

To se děje i pod tlakem médií, které spíše nadužívají pojem nacionalismus s negativní konotací. Pojem vlastenectví se z médií vytrácí a pokud se objeví, tak v negativních souvislostech. Státní instituce dokonce zařazuje zdůrazňování hodnoty národa mezi projevy extremismu, v čemž jsou následovány i některými neziskovými organizacemi.

Kolem roku 2000 byla propast mezi generacemi z důvodů gramotné kultury a ky-

berkultury nejhlubší. Hluboký generační příkop v roce 2000 se postupně vyplňoval tím, jak si stará generace postupně osvojovala počítačovou gramotnost, technologie se pro ní stávaly dostupné a tím se i této generaci digitalizoval životní styl a vstupovala do kyberprostoru a účastnila se kyberkultury. V roce 2011 využívalo počítač a internet kolem 40% seniorů ve věku 60 – 70 let. Tato propast se podílela i na tom, že vztah mezi mladou a starou generací je nejhorší, jaký kdy v české společnosti byl, zvláště pokud jde o vztah mládeže ke staré generaci, a to především vinou politiků, novinářů a médií. Ilustruje to například nechutný a hloupý klip natočený uznávaným režisérem Zelenkou a namluvený herečkou Issovou a hercem Mádlem „Přemluv bábu“.

Kolem roku 2000 plynule dochází k nástupu další generace mládeže. **Přechod k páté generaci (kybegeraci)** nemá ostrou hranici a faktorem tvořícím tuto hranici je věk, v němž dětem této generace vstupovaly ICT do života. Čtvrtá generace do roku 2000 prožila ještě část života bez ICT v časoprostoru přirozeného světa. Jako děti si ještě hrály venku a hrozba „zarachem“ od rodičů měla smysl. V páté generaci je již počítač vedle kolébky a mobil je hračka batolete. V páté generaci se ICT postupně stále silněji zmocňují osobnosti, života a životního stylu dalších populačních ročníků.

Jaké jsou charakteristiky páté generace?

- Generace je mimořádně diferencovaná. Vedle znaků platných pro větší část generace najdeme protikladné znaky spojující vrstvy či skupiny generace. Od poloviny devadesátých let je mládež subjektem pokračující sekularizace české společnosti, ale současně v této generaci je nejsilnější skupinou s ideovým či duchovním zaměřením katolická mládež a výrazné jsou i skupiny orientované na niternou spiritualitu, esoteriku či buddhismus; Budoucnost církve 2/2016

- generačním znakem je orientace na spotřebu, konzumerismus, ale část generace tuto orientaci odmítá a hledá alternativní životní styl;

- u této generace již nacházíme také kritickou reflexi společnosti a reakce na ní. Přestože je silně manipulována médii, její vědomí již není pouze výrazem médii vymyšlého mozku a implantované propagandy, ale je také odrazem jejich života, tedy bytí;

- za posledních pět let došlo k výraznému posunu reflexe vlastního života a budoucnosti. Od vize růžové bezproblémové budoucnosti se členové mladé generace posunuli k vnímání rizik, stresu a ke strachu z budoucnosti;

- tato generace se nachází ve stavu historického bezvědomí. Nejde však pouze o znalosti, ale také o velmi rozšířený naprostý nezájem o dějiny;



- vedle neznalosti historie se jedná o odlišný rozměr života oproti celé řadě generací. Zdá se, že v minulých stoletích součástí života Čechů byla historie jejich předků a na tuto sociální vlastnost navazovalo národní obrození. Zatímco dříve znali Češi staletí starou historii, v současnosti není nic výjimečného, když vysokoškolští studenti nevědí, že bylo nějaké Pražské jaro a události listopadu 1989. Možná, že vliv na tuto skutečnost má digitalizace života. Přirozený svět historii má, virtuální realita v kyberprostoru však ne;

- zatímco první generace chtěla budovat sociálně spravedlivou společnost a tím budovali její příslušníci i své individuální životy a druhá generace se snažila společnost reformovat a napravovat stalinské deformace, poslední dvě generace mládeže nespojují společenskou dimenzi života se svým individuálním životem. Přestože vůči společnosti jsou velmi kritičtí a politiky všeobecně pohrdají, nejsou ochotni věnovat energii nápravě společnosti s rizikovou nadějí, že tímlepší svůj život. Převládá názor, že individuální aktivitou by stejně nic nezměnili. Výjimky mezi mládeží, směřující do politiky, mají často zcela jinou motivaci, než nápravu společnosti. Korupce, klientelismus a prebendy, lehké živobytí, moc a život na obrazovce jsou mnohdy pravou příčinou politické kariéry mladých lidí směřujících do politiky, proti trendu generace;

- pátou generaci charakterizuje zájem o život v zahraničí, u některých s předpokladem pozdějšího návratu do Čech, velká část však s návratem nepočítá. Podle nejnovějších údajů 20% lékařů ihned po ukončení studia odchází do zahraničí, další odcházejí později. U studentů vysokých škol je podíl uvažujících o životě v zahraničí více než poloviční. Příčinou takových rozhodnutí je přesvědčení mladé generace o korupci, klientelismu,

byrokracií a dalších příznacích nemocné české společnosti. Neodrazuje je ani nezaměstnanost v cílových zemích, protože pro profesionální start považují poměry v české společnosti za horší. Vliv na migraci může mít vliv virtuální život v kyberprostoru, který oslabuje vztah k vlasti a oslabuje rozdíl mezi vlastí a zbytkem světa. Ani po okupaci v srpnu 1968 neuvažovalo o emigraci tolik mladých lidí jako v současnosti;

- ztráta smyslu v přirozeném světě je také jednou z hlavních charakteristik současné mladé generace - odchody z přirozeného světa. Existence mimo přirozený svět je společná bytí prostřednictvím drogou změněného vědomí v „jiném světě“ nebo po přechodu digitální bránou prostřednictvím nových technologií v kyberprostoru. Drogou změněné stavy vědomí a virtuální realita se odlišují cestou dosažení, mají jiný charakter, ale společnou existenci mimo přirozený svět. Již v situaci, kdy ICT disponovalo kolem 10% mladé generace z výzkumu vyplynulo, že skupina s nejvyšším indexem komputeriažce měla k drogám nejbližší. Česká společnost se smyslově vyprazdňuje, ztrácí duchovní a ideový smysl, přichází o svou identitu. Souběžně s tímto vyprazdňováním, duchovní a ideový smysl nahrazují mladé generaci peníze, konsum a vzdání se autenticity v kyberprostoru či v drogami změněném vědomí. Odcizení člověka tak dostává další rozměr.

- souběžně je generace nositelem několika sociálních znaků, které v souhrnu destruuji rodinu. Již delší dobu je generace pod vlivem společenské preference homosexuality a genderového tlaku, potlačující ženská specifika, včetně nezastupitelných hodnot ženství a mateřství. Tlak na kariéru vede k single životu žen, k odkládání mateřství a k poklesu natality. Problémem jsou pro mladé ženy i současní mladí muži, které vnímají jako tzv. „mamánky“, bez odpovědnosti a samo-

statnosti. Dlouhodobě dochází k destrukci patriarchální rodiny a k jejímu nahrazování moderní partnerskou rodinou, avšak i ta se dostává do krize. Destruktivní tlak na rodinu se sbíhá s destruktivním tlakem na stát, národ a vlastenectví;

- oproti prvním třem generacím nalézáme u současné generace zásadní rozdíl v souběžném studiu a zaměstnání. Zatímco generace, z níž výběrově studovalo na vysokých školách 9%, pouze studovala, generace, z níž studuje na vysoké škole 60%, zvládne vedle studia ještě zaměstnání na plný úvazek;

- v současné mladé generaci můžeme také pozorovat zajímavý fenomén studia několika vysokých škol, často vzájemně obsahem nekompatibilních. Někdy jsou studovány postupně, jindy paralelně. Vnější shodnost skrývá dva druhy motivace, odlišné životní styly a životní strategii. Jeden směr studiem odsouvá nástup do praktického života, svým způsobem znamená odmítání dospívání. Status studenta má svá ekonomická specifika, svébytný životní styl.

Druhý směr vyjadřuje životní strategii na jistotu, „čím více vysokoškolských diplomů, tím větší šance na uplatnění v turbulentní a nejisté době“;

- známý problém západní společnosti odizolování a osamocení se šíří i v této generaci. Strach z osamocení je silný i mezi ...náctiletými. V tomto pocitu jsou hned za seniory a také oni se více bojí osamocení než smrti. Oproti seniorům jim kybersociálně pomáhá z jednoho druhu osamocení, aby je do jiného zase uvrhlo;

- největší podíl na formování generace a na její jedinečnosti mají ICT a jejich průnik do osobnosti, životního stylu a života mládeže. Jedinec, generace a společnost se komputery a digitalizují do podoby kom-

patibilní s informační společností. Zhruba od roku 2000 můžeme u mládeže pozorovat postupný nárůst vlivu ICT na všechny jevy spojené s člověkem a se společností;

- formování virtuálních názorů a postojů probíhá rychlostí připomínající explozi či epidemii, která má své vlastní příčiny, zákonitosti a průběh. Nové technologie dávají vzniknout novému typu sociability a sociálních entit v sociálních sítích. Sociální sítě připomínají „virtuální včelstvo“, pulsující a existující díky permanentnímu sdělování. Podstatou není obsah, ale aktivita jeho přenášení a sdílení. To ho tvoří a udržuje při životě. Toto „pulsující virtuální včelstvo“ vytváří závislost jedinců na sobě, na svém pulsujícím sdílení. Jedinci „včelstva“ musí neustále udržovat soulad s obsahem, tedy s podstatou včelstva. Hučící virtuální úl - sociální síť předává „informace“, jejichž přijímáním a předáváním jedinec potvrzuje svou příslušnost k „včelstvu“. „Informace“ přenášené ve „virtuálním včelstvu“ jsou jakousi vibrací, na kterou se virtuální identita musí naladit, sdílet a předávat. Cílem je být „in“, být „cool“, což se vlastně učí od dětství. Podstatou je předávání informací a jejich sdílení, nikoliv jejich analýza a zpracovávání prostřednictvím myšlenkových operací. Pochopit racionalitu názorů a postojů jedinců „virtuálního včelstva“ je obtížné, protože jejich podstata není kognitivní. Miniaturizované technologie v současnosti umožňují permanentní připojení, přítomnost v kyberprostoru. Příslušník mládeže za den vstoupí do kyberprostoru (klikne) v průměru zhruba stosedmdesátkrát (170x).

Klasická typologie řízení člověka Davida Riesmana (Riesman, 1967) se mění virtuálním řízením prostřednictvím sociálních sítí;

- za digitalizací životního a sociálního pole následuje digitalizace životního stylu a dále

„jakási digitalizace člověka“. Propojení této generace s ICT je tak zásadní a určující, že bývá tato generace nazývána generací sítí (net generation);

- vyrovnávání se s digitalizací je mezi mladou generací diferencované, včetně extrémních reakcí vedoucí až k závislosti a k dalším negativním jevům;

- zvláště mezi dětmi, ale i mezi mladými lidmi extrémní trávení času s ICT vede nejen k závislosti, ale i k narušení normálního vývoje neuronů v mozku. M. Spitzer vychází především z korejských výzkumů shrnuje souhrn negativního vlivu ICT na děti a mládež pod pojem digitální demence (Spitzer, 2015);

- další jev je nazýván na základě největší rozšířenosti v Japonsku hikikomori, ovšem vyskytuje se i v dalších západních zemích a v Česku. Odhaduje se, že se dotýká 20% japonské mužské populace ve věku 15 - 34 let, spíše nadprůměrně inteligentních. Tito jedinci žijí u rodičů v jednom pokoji, z něhož měsíce nevycházejí. Rodiče je také živí. Spí převážně ve dne a v noci jsou na počítači. Nejsou schopni společenské interakce, tím méně života ve společnosti. Ze společnosti je vyhnala psychická neschopnost vyrovnat se s tvrdými nároky konkurenční společnosti a přitáhla je přívětivější virtuální realita v kyberprostoru, na níž jsou schopni se adaptovat a v ní žít.

Britové spočítali, že je milion „neetníků“ stojí ročně nejméně 3,6 miliardy liber, a to jak na výdajích, tak na ušlých daňových příjmech;

Význam ICT je tak zásadní, že formuje i životní styl. Na datech našich výzkumů zpracovala problematiku životního stylu v informační společnosti Karolína Kolesárová. V monografii „Životní styl v informační

společnosti“ na základě hodnot a volnočasových aktivit konstruuje pomocí faktorové a clusterové analýzy typy životních stylů a následně analyzuje sociální charakteristiky každého životního stylu a aktivity spojené ICT v jednotlivých životních stylech.

Pohled na zřetězené generace mládeže ukázal silnou souvislost mezi generacemi a společenskou dynamikou. Srovnání generací ukazuje na větší proměnu mládeže mezi např. první budovatelskou generací a pátou kybergenerací než si běžně uvědomujeme. Nejedná se přitom o po tisíciletí opakované kritizování mládeže starou generací, které má však věcné oprávnění, stejně jako opačná kritika starých mladými, ale o nové kvality, jichž je současná generace mládeže nositelem, a které jsou důsledkem velkým změn ve společnosti. Pohled na mládež je pohledem společnosti do zrcadla.

*Doc. PhDr. Petr Sak, CSc., sociolog zaměřující se dlouhá léta na studium problematiky mládeže. Uskutečnil více než 100 reprezentativních sociologických a pedagogických výzkumů, je autorem knih o sociologii mládeže - Proměny české mládeže, Mládež na křižovatce, Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vyučuje na různých vysokých školách sociologii a bezpečnosti studia.*

## POUŽITÁ LITERATURA:

FROMM, E. 1992. *Mít nebo být?* Praha: Naše vojsko, 1992. 170 s. ISBN 80-206-0181-3.

FROMM, E. 2009. *Cesty z nemocné společnosti, sociálně psychologická studie.* Praha: Earth Save, 2009. 342 s. ISBN 978-80-86916-10-1.

FROMM, E. 1992. *Mít nebo být?* Praha: Naše vojsko, 1992. 170 s. ISBN 80-206-0181-3.

Holda, D. Matějovský, A. 1989. Ontologické či marxistické pojetí mládeže? Praha: Impuls. 1989.

INGLEHART, R. 1988. The Renaissance of Political Culture. *The American Political Science Review*. 1988. (82) 4, s. 1203-1230.

KOLESÁROVÁ, K. 2016. Životní styl v informační společnosti, Praha: UJAK. 2016.

KŘENKOVÁ, R. 2015. Peřiny a chléb. Praha: Torst. 2015.

MÁCHA, K. 1966. Mladá generace, známá i neznámá. Praha: SPN. 1966.

MANNHEIM, K. 2007. Problém generací. *Generace. Sociální studia*, Brno: FSS MU, 2007. č. 1-2, s. 11-44. ISSN 1214-813X.

RIESMAN, D., DENNEY, R. a GLAZER, N. 1968. *Osamělý dav: Studie o změnách amerického charakteru*. Praha: Mladá fronta, 1968. 365 s.

SAK, P. A KOL. 1986. Analýza sociální struktury čs. mládeže a prognóza jejího vývoje do roku 2010, Praha: ÚFS ČSAV, 1986. 455 s.

SAK, P., KABÁTEK, A., JEŘÁBEK, H. 1986. K teoreticko metodologickým otázkám výzkumu mládeže, Praha: ÚFS ČSAV, 1986. 204 s.

SAK, P. A KOL. 2007. Člověk a vzdělání v informační společnosti. Praha: Portál, 2007. s. 280. ISBN 978 -80-7367-230-0.

SAK, P. 2000. Proměny české mládeže. Praha: Petrklíč, 2000, 291 s. ISBN 80-7229-042-8

SAK, P., SAKOVÁ, K. 2004. Mládež na křižovatce. Praha: Svoboda Servis, 2004. 240 s. ISBN 80- 86320-33-2

SAK, P., KOLESÁROVÁ, K. 2009. Tři generace. Nepublikovaná výzkumná zpráva z výzkumu realizovaného v rámci grantu MŠMT ČR Proměna sociálního obsahu kategorie generace seniorů. Příspěvek k sociologii třetího věku. Praha. 2009.

SAK, P. KOLESÁROVÁ, K. 2012. Sociologie stáří a seniorů. Praha: Grada: 2012. ISBN 978-80-247- 3850-5

SAK, P., KABÁTEK, A. 1989. Teoreticko metodologické poznámky k výzkumu mládeže a generací. *Sociologický časopis*, 1989, č.1,

SAK, P., KABÁTEK, A. 1985. Místo a úloha mládeže ve společenské reprodukci. *Sociologický časopis*, 1985, č.5

SPITZER, M. 2015. *Digitální demence: jak připravujeme sami sebe a naše děti o rozum*. 1. vyd. Brno: Host, 2015. 341 s. ISBN 978-80-7294-872-7.



# HUDEBNĚ-LITURGICKÉ KURZY PRO VEDOUCÍ SCHOL A JEJICH ČLENY

*Na základě Směrnice ČBK pro používání liturgické hudby při bohoslužbách, zvláště ve vztahu k mládeži, která byla vydána v roce 2015, měla za úkol Sekce pro mládež ČBK připravit kurz, který by mladé lidi v této hudbě vzdělával. Následující text je výsledkem diskusí odborníků. Do práce se zapojili především: Jitka Rosypalová, Libor Talaš, Aleš Písařovic, Pavel Kopeček, Luděk Strašák, Filip Macek, Petr Koronthály, Ondřej Můčka, Václav Šablatura.*

**Cílová skupina:** Pro vedoucí rytmických schol nebo jejich členy.

**Cíl kurzu:** Rozšíření hudebních znalostí – teoretických i praktických. Základní porozumění liturgii a jejímu propojení s hudbou. Cílem není vyučovat základům hry na nástroj, ale učit se využít svých schopností a znalostí k poučenému zapojení hudby v liturgii.

**Spolupráce s farnostmi:** Bylo by dobré, aby účastníci kurzu měli doporučení duchovního správce farnosti nebo komunity.

**Vstupní požadavky:** Účastník musí ovládat alespoň základy hry na svůj nástroj a znát noty.

**Pořadatelé:** Kurz pořádají Diecézní centra mládeže nebo sekretariát Sekce pro mládež ČBK.

**Rozvržení kurzu:** Kurz by neměl trvat déle než 1 kalendářní rok. Může se pořádat několik setkání za rok (4-5) nebo intenzivní týdenní soustředění.

**Zakončení kurzu:** Osvědčení o absolvování kurzu.

**Způsob práce:** Kurz by měl vycházet z praxe k teorii, obě části by se měly dohromady prolínat a plynule přecházet jedna v druhou. Např. se může začít vlastními pokusy frekventantů kurzu o úpravu skladby

a na konkrétních postupech se bude ukazovat a vysvětlovat teorie.

## **Náplň kurzu: Povinná témata**

a) Liturgika – liturgie, části mše svaté, propria, ordinária, další liturgické typy, odraz liturgického roku v hudbě, vztah ke knězi a spolupráce s ním a pod jeho vedením,

b) Výběr písní ke mši svaté – viz Směrnice,

c) Rytmická výchova – délka not, odlišování lehké a těžké doby také ve vztahu k textu a frázování,

d) Hlasová výchova - rozezpívání se, frázování, přízpůsobení textu hudbě a obráceně, střídavý dech, artikulace, výběr sólistů, zpěv na mikrofon,

e) Nácvič nové písně – nácvič se scholou, nácvič s ostatními účastníky bohoslužby,

f) Základy nauky a harmonie – vedení hlasů,

g) Základy taktování - práce s výrazem a dynamikou, řízení sboru.

## **Praktické dílny**

a) Hra na konkrétní nástroj – dílna s lektorem v menších skupinkách: improvizace, různé styly, hledání možností konkrétních nástrojů, různé výrazové prostředky, jak najít prostor pro daný nástroj mezi ostatními

nástroji v orchestru.

b) Zpěv – základy zpěvu a vícehlasu pro všechny, zpěv na mikrofon.

c) Aktivní poslech duchovní hudby různých století a současné tvorby. Zařadit aspoň chvíli do každého setkání – vnímat krásu hudby, ale také její stavbu a provedení a poté diskuze.

### **Doporučená další témata:**

a) Dějiny chrámové hudby – průřez dějinami a různými styly, aktivní poslech hudby různých stylů, jejich vnímání, jejich rozbor,

b) Sborový vícehlas – rozbor sborové partitury, přezpívání partů a sezpívání se dohromady, ukázka výuky sborového zpěvu,

c) základy improvizace,

d) Základy ozvučování liturgického prostoru – umění vnímat prostor, základní typy mikrofonů a zpěv na mikrofon, sóla, sbor, nástroje,

e) Nauka o nástrojích a jejich role v orchestru.

### **Lektoři:**

- Mělo by se jednat o věřící osoby, které mají vztah k liturgické hudbě.

- Je potřeba, aby lektoři byli schopni předat účastníkům kurzu to, co jeho účastníci vyžadují – měli by dobře ovládat svůj nástroj a mít při tom vhodný pedagogický talent.

- Pořadatel kurzů by měl dopředu vědět, o jaké praktické dílny budou mít účastníci zájem, aby zajistil požadované lektory. Proto už v přihlášce by měl být uveden nástroj účastníka a jeho pokročilost (začátečník/pokročilý).

- Lektoři budou vybíráni podle zájmu účastníků.

- Lektoři by měli být k dispozici účastníkům kurzu i mimo vlastní kurz ke konzultacím.

- V rozpočtu kurzů je potřeba pamatovat na honoráře lektorů.

### **Další poznámky:**

Kurzy by měly být dostupné pro všechny zájemce, proto budou dofinancovávány z diecézí.

Pokud někdo takový kurz uspořádá, ať poskytně ostatním informace o jeho průběhu a úspěchu.

Bylo by dobré udělat databázi lektorů, kteří by byli ochotni vést kurzy nebo dílny i v jiných diecézích

Je možné do kurzu zapojit i Rádio Proglas, které může připravit zvukový materiál týkajících se témat např.: poslech a rozbor Duchovní hudby, výběru písní k liturgii, role hudby v liturgii, principy ozvučení liturgických prostor a další.

### **Literatura základní:**

L. Zenkl: ABC hudební nauky. Bärenreiter 2007.

F. Kunetka: Stručné dějiny hudby a zpěvu v liturgii. Matice cyrilometodějská, 1999.

Směrnice ČBK pro používání liturgické hudby při bohoslužbách, zvláště ve vztahu k mládeži – sekretariát ČBK 2015 (<http://www.cirkev.cz/cs/fialova-rada>), sekretariát Sekce pro mládež ČBK 2016.

### **Literatura rozšířená:**

J. Kofroň: Učebnice harmonie. Bärenreiter 2010.

L. Zenkl: ABC hudebních forem. Bärenreiter 2009.

V. Kodet: Přežít nebo prožít mši svatou? KNA 2015.

M. Augé: Liturgia - Dejiny, Slávenie, Teológia, Spiritualita. Paulínky 2011.

*Text sestavila komise odborníků svolaná  
Sekcí pro mládež ČBK na jaře 2016.*



# MLÁDEŽ A ŘEHOLNÍ ŽIVOT

*Vilma Venkrbcová*

*Tato práce obecně popisuje, co je řeholní život, jaký je obraz mládeže dnešní doby a dále pojednává o formaci a jejích rozměrech a prostřednících. Neklade si za cíl vyřešit problém nedostatku duchovních povolání ani nenabízí model kvalitní formace. Pouze vedle sebe klade obraz mládeže dnešní doby, řeholní život a duchovní formaci tak, jak nám je předkládají církevní dokumenty.*

Říká se, že je málo povolání, že dnešní doba je zlá, že mladí lidé jsou nerozhodní, že dříve bylo všechno mnohem lepší. Pan biskup Pavel Posád však v jedné přednášce o povolání řekl, že je mnoho povolání, ale málo odpovědí. Pro život mladého člověka je velmi důležité objevit Boží plán pro svůj život a odpovědět na Boží volání. Bůh tedy stále povolává mladé lidi nejen do manželství, ale i ke kněžství a zasvěcenému životu. Pokud člověk odpoví na Pánovo pozvání, dovoluje Mu, aby ho osekával, tříbil, aby s ním pracoval, a to prostřednictvím lidí.

## Řeholní život

Ty, které Bůh povolal, aby ho následovali, jsou posvěcováni k tomu, aby mezi lidmi následovali Ježíšův příklad a všude šířili jeho dílo. To se zásadním způsobem dotýká každého učedníka, především však těch, kteří jsou ve zvláštní formě zasvěceného života voláni k tomu, aby Krista následovali těsněji a aby On byl v jejich životě naprosto vším.<sup>1</sup>

Zasvěcení s sebou nevyhnutelně přináší i poslání, neboť ty, které Bůh povolává, si vyrazuje pro sebe, ty také přibírá k účasti na svém díle. Řeholníci jsou tedy zavázáni plnit Kristovo poslání. Být bratrem a sestrou všem potřebným a v lásce být oddáni Bohu Otci.<sup>2</sup>

Pokud Bůh někoho volá, dává mu zároveň milost k tomu, aby mu dovedl odpovědět

svobodně, plně se mu odevzdat a vyjádřit tak své zasvěcení. Toto zasvěcení je pak základem řeholního života.<sup>3</sup>

Řeholník, žijící v zasvěcení, se dává na cestu následování Syna člověka, který „nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil“ (Mt 20,28) a vždy kráčí k těm nejpotřebnějším. Dává svůj život k dispozici a slouží jim jako Ten, který se pro nás ponížil a stal se služebníkem. Sám Kristus k sobě neustále povolává nové učedníky, muže i ženy, s nimiž skrze vylití Ducha svatého sdílí Boží způsob lásky. Zároveň je také vede k tomu, aby i oni sloužili druhým svým pokorným sebedarováním, které se vzdává všech soukromých zájmů. Hledání Boží krásy pak vybízí zasvěcené osoby, aby pečovaly o Boží obraz, který je různě pokřiven na tvářích bratří a sester: jsou to tváře znetvořené hadem, obličej oklamané sliby politiků, zklamané tváře těch, kteří vidí, že jejich kultura je v opovržení, obličej zastrašené každodenním a neskrývaným násilím, vyděšené obličej dětí, tváře uražených a ponižovaných žen, tváře hladových pocestných, kteří nenašli vhodné útočiště, a konečně tváře starých lidí bez sebemenších prostředků nutných k důstojnému životu. Tímto způsobem, totiž výmluvností svých skutků, ukazují zasvěcený život, že Boží láska je základem a impulsem nezištné a obětavé činné lásky.<sup>4</sup>

## Obraz mládeže naší doby

V květnu r. 1997 se v Římě konal kongres o povolání ke kněžství a zasvěcenému životu v Evropě, překlad dokumentu, jehož základem jsou materiály z tohoto kongresu, vydal v r. 2010 Sekretariát České biskupské konference pod názvem Nová povolání pro novou Evropu. Tento dokument velice dobře vystihuje situaci mládeže v dnešní době.

Dnešní mladí lidé vášnivě hledají autenticitu a pravdu, duchovní život, vlastní neopakovatelnou identitu. Vyjadřují své emoce, touží po přátelství, po osobních vztazích a širokých obzorech. Mladí chtějí budovat novou společnost založenou na hodnotách, k nimž patří pokoj, spravedlnost, úcta k životnímu prostředí, vnímání rozdílů, solidarita, dobrovolnost, uznání stejné důstojnosti ženy. Přejí si vést veřejně angažovaný dobrý život. Chtějí důvěřovat v sebe a v druhé a vyzařovat naději a optimismus. Uvědomují si potřebu spásy – ačkoli ne vždy přesně vědí, kde to všechno mají hledat.<sup>5</sup> Jsou naplněni touhou po modlitbě, přejí si najít „smysl“ a pravé přátelství, a právě tak jsou naplněni hlubokou touhou po pravých hodnotách, které docházejí naplnění v Ježíši.<sup>6</sup>

Naše mládež je směřována na hojně propagovaná hesla: blahobyť, kariéru, peníze, popularitu, krásu nebo úspěch. Kdo nepluje s davem, je pokládán za outsidera a často za „nenormálního“. Boj spojený s plutím proti tomuto proudu, většinou proti všem, mladý člověk jen zřídka vydrží na delší čas. Mnohé rodiny jsou máločetné, často rozbité, trpí ztrátou důvěry, strachem navázat vztah, zklamáním z lidí, osamělostí, to všechno poznamenává děti a mladé lidi.

Kontrasty mezi ideály mladých a hodnotovým systémem, který prosazuje dnešní svět, se nevyhnutelně odrážejí v oblasti plánování budoucnosti. Mladí lidé zplošťují svou

budoucnost výlučně na osobní perspektivu a na seberealizaci. Redukují ji pouze na volbu povolání, na hmotné zajištění nebo na emocionální uspokojení. Touhu po svobodě pak uspokojují prostřednictvím iluze, že si mohou dělat, co chtějí.

Ve svém rozhodování se neotvírají tajemství a transcendenci a k vlastnímu i cizímu životu přistupují pokud možno pouze s nepatrným vědomím odpovědnosti. Bez jasných vztahových bodů v souvislosti s kulturním prolínáním působí jako lidé bez povolání, se slabou a nedokonalou identitou, což vede k jejich chronické nerozhodnosti při volbě povolání. Uprostřed přemíry nejrůznějších informací jsou pouze nedostatečně vzděláni. Tak v podstatě zůstávají sami a nedokážou si hledat pevné vztahy v rodině, která je často rozbitá a nepoužitelná. Bývají „zraňováni“ blahobytem, zklamáváni ideologiemi a matení mravním nepořádkem, v němž převládá relativismus. Navzdory své otevřenosti ve vztahu k životu, navzdory kladnému vztahu a respektu k životu se zdají bezmocní při konfrontaci s politikou, která se staví proti nejslabším, ba proti životu samému. Ačkoli Bůh mladým lidem v podstatě žádné potíže nepřipravuje, udržují si mnozí z nich přece jen od církve určitý odstup kvůli strachu, že ztratí svobodu nebo že by jejich svoboda mohla být omezena.<sup>7</sup>

V záplavě různých informací, ale s malou formací se zdají být ztracenými. Mají málo záruk a málo učitelů. Proto mají strach ze své budoucnosti, cítí úzkost před úkoly a kladou si otázky po svém bytí. Na jedné straně za každou cenu hledají samostatnost a nezávislost, na druhé straně mají sklón být velmi závislí na sociálně-kulturním prostředí jako útočišti a hledají okamžitou smyslovou odměnu: tedy to, co „mi vyhovuje“, co „mi dělá dobře“ v afektivním světě vytvořeném na míru.“<sup>8</sup>

„Velký smutek pramení ze setkání s inteligentními a nadanými mladými lidmi, kteří však jakoby neměli vůli žít, v něco věřit, klást si velké cíle a snažit se je uskutečnit, doufat, že i díky jejich úsilí se svět může stát lepším. Jsou to mladí lidé, kteří jakoby se cítili nadbyteční ve hře nebo dramatu života, téměř na něj rezignují, bloudí podél přerušovaných cest a jsou upnuti k nejnižším stupňům životního napětí. Bez povolání, ale i bez budoucnosti nebo sice s budoucností, která však bude nanejvýš kopií přítomnosti.“<sup>9</sup> A dále: „Poslední výzkumy popisují mladé lidi z Evropy jako zraněné, ale ne zoufalé, proniknuté etickým relativismem, ale také toužící žít „dobrý život“; uvědomují si potřebu spásy, ale nevědí, kde ji hledat. Jejich nejvážnějším problémem je pravděpodobně eticky neutrální společnost, v níž musejí žít, ale jejich potenciály nebyly vyčerpány. Svědčí o tom mnozí mladí lidé vedení upřímným hledáním spirituality a odvážně zapojení do společnosti, důvěřující v sebe a v druhé, šířící naději a optimismus.“<sup>10</sup>

Svatý Jan Pavel II. při pohledu na rizika číhající ze všech stran nepropadal obavám. Svou odvahou probudil v mladých dřímající energii, aby přemáhali mocnosti zla a aby překonávali vlastní hranice, neboť on sám objevil v Ježíši moc a světlo potřebné k poznání, kým člověk je a co od něho Bůh očekává. V *Novo Millennio ineunte* píše: „Představíme-li mladým Ježíše v jeho skutečné podobě, začnou ho vnímat jako přesvědčivou odpověď a dokáží přijmout jeho poselství, jakkoli je náročné a poznamenané křížem. Proto jsem se dal strhnout jejich nadšením a neváhal jsem je poprosit, aby se radikálně rozhodli pro život a pro víru, když jsem jim poukázal na nádherný úkol: aby se na prahu tohoto nového tisíciletí stali „jitřní stráží“.“<sup>11</sup>

## Formace

Duchovní formace podporuje život zasvěcující se Bohu od prvních počátků, kdy někdo projeví vážný zájem o řeholní život, až do konečného setkání s Pánem – tedy na konci života – při smrti. Přitom však nejde o konečný proces, ale o neustálý vývoj a růst. Pokud se někdo vydá na cestu řeholního zasvěcení, pak musí být připraven na to, že nebyl povolán jednou provždy, ale bude muset prohlubovat svůj život s Bohem pomocí modlitby, askeze, řeholních slibů a odolávat různým úskalím, která řeholní život s sebou nese. Z toho pramení dvě hlavní hlediska formace – vyzkoušení řeholního života, rozpoznání schopností pro něj a jeho neustálý rozvoj, který má být sledován u každého jednotlivce.<sup>12</sup>

Formace není jednorázovou záležitostí. Cesta od první k poslední odpovědi zahrnuje obecně pět fází: fázi přípravy na noviciát, v níž se dle možností zkoumá autenticita povolání; noviciát, který uvádí do nového životního způsobu; první sliby a dobu zrání před věčnými sliby; věčné sliby a následná trvalá formace ve zralém věku; a konečně podzim života ve všech jeho projevech jako příprava na definitivní setkání s Pánem.<sup>13</sup>

Formace by se měla zaměřovat na neustálý růst v oblasti vnitřního života, na směřování k plné zralosti v Ježíši Kristu a na schopnost zcela se odevzdat Bohu, církvi a společenství.

Aby mohla být formace všeobecná a úplná, má se týkat všech stránek křesťanského a zasvěceného života. Je nutno zabezpečit výchovu osobní, kulturní, duchovní i pastorační a zaměřit ji tak, aby její rozmanité aspekty byly navzájem vhodně propojeny. Počáteční formace, která je jakýmsi pozvolným procesem, zaměřeným na postupné dosažení zralosti ve všech oblastech, musí mít (zvláště v dnešní době) k dispozici dosti široký časový úsek.<sup>14</sup>

## **Rozměry formace**

Kulturní rozměr – zvláště v počátečních fázích se má formace uskutečňovat v prostředí vlastní kultury; vede k respektu vlastní kultury a učí vážit si hodnot a kultur jiných lidí.

Osobní rozměr – lidská zralost je předpokladem jakékoli řeholní formace; zde se tedy jedná o přijetí vlastní identity, poznání sebe samého, vlastních hranic, vnitřní svobodu, emocionální integraci, schopnost domluvit se kýmkoli především ve vlastní komunitě, pokoj ducha, soucit s trpícími, lásku k pravdě i jednoznačný soulad slov a skutků.

Duchovní rozměr – vrůstání do charismatu a spirituality společenství, prohlubování svého vnitřního života lásky, péče o vnější i vnitřní ztišení, život ze svátostí, život modlitby.

Rozměr společenství – řeholní společenství je v první řadě tajemstvím, které je třeba vnímat a přijímat vděčným srdcem a v upřímném postoji víry.<sup>15</sup> Komunita je místem, kde se uskutečňuje každodenní trpělivý přechod od „já“ k „ty“...<sup>16</sup> Mezilidské vztahy v komunitě by se měly utvářet ve znamení prostoty a důvěry a měly by se zakládat na víře a lásce, vzájemné podpoře a neustálé výměně hmotných i duchovních statků v přátelství a dialogu.<sup>17</sup>

Společný život umožňuje zakusit, jak náročný a zároveň obohacující je život s druhými. Řeholníci se musí učit žít s těmi, které jim Bůh postavil po bok, přijímat jejich odlišnost, radovat se z jejich kladných stránek a v milosrdenství přijímat jejich meze a slabosti. Nesou zodpovědnost za to, aby se jejich komunity staly prvními centry prakticky žitého milosrdenství ve vztahu k potřebným spolusestrám (spolubratřím). Toto milosrdenství nemá být omezeno pouze na

oblast modlitby a dobrých skutků vyrůstajících ze soucitu s trpícími a potřebnými, nýbrž má znamenat i odpuštění hříchů.

Apoštolský rozměr - úlohou apoštolské výchovy je postupný růst v jednotě kontemplace a apoštolské činnosti. Této jednoty lze dosáhnout jedině askezí a neustálým očišťováním motivů vlastního jednání. Předpokládá to harmonické vyvážení času věnovaného samotě s Bohem a času věnovaného nejrůznějším činnostem.<sup>18</sup>

## **Prostředníci formace**

Protože doba jde rychle kupředu, mnohé zastarává, jiné dostává nový význam. Prostředky pro výchovu se mění a hledají se stále nové způsoby, jak nejlépe vychovávat. Také řeholní instituty hledají vhodné prostředky a způsoby výchovy, aby pro život v řeholních společenstvích vyrůstali kvalitní řeholníci. V konečném důsledku záleží na každém formovaném, jak možnosti, které jsou mu nabízeny, využije pro svůj růst.

Duch svatý – každý člověk má být vnímatelný hlasu Ducha, jež není hlasitý, ale někdy tichý jako vánek, proto postoj naslouchání Duchu je pro řeholníka zásadní. V praktickém životě se jedná o neustálé vzývání Ducha svatého, prosby o seslání jeho darů a také vnímavost vůči všem jeho projevům.

Mariánská úcta – řeholník má v Panně Marii vidět vzor pro celý svůj život – život v celibátu a zároveň při svém poslání zakoušet duchovní mateřství, život naslouchání a odevzdanosti.

Církev – práce na výchově musí nutně probíhat v církvi. Církev je organickým společenstvím, díky apoštolům a jejich nástupcům trvá dodnes a přes všechny její nedostatky stále pro řeholníky zůstává autoritou. S důvěrou v Kristova slova zachovávají řeholníci poslušnost nástupci Petrovu a pastýřům cír-

kevní obce. Je třeba rozvíjet u mladých řeholníků církevní smýšlení, aby lnuli láskou nejen ke Kristu, ale i k jeho církvi a svým úplným sebedarováním Bohu se dávali do služeb tajemného těla Kristova.

Komunita – v řeholní komunitě musí být řeholní život na prvním místě prožíván. Výchova záleží z velké části na kvalitě komunity; komunita bude taková, jakou ji vytvoří její členové. Pouze ta komunita, která bude proniknuta duchem modlitby, věrná tradicím a konstitucím institutu, bude schopna podporovat své členy nejen na počátku formace, ale po celý život.<sup>19</sup> Komunita bývá ovlivňována (jak pozitivně, tak negativně) růzností členů a růzností činností. Tyto činitelé způsobují mnohá nedorozumění a sváry. Je však úkolem všech členů komunity řešit takové situace modlitbou, láskou a neustálým odpouštěním.<sup>20</sup>

Formátoři (vychovatelé) – Bůh Otec, skrze Krista a ustavičný dar Ducha, je sám nejlepším učitelem každého, kdo se mu zasvěcuje. Avšak toto své dílo koná skrze lidské nástroje, když totiž do blízkosti toho, koho si volá, staví některé starší bratry a sestry. Proto formátoři a formátorky jsou osoby, které mají zkušenosti na cestě hledání Boha, aby mohli ostatní na této cestě doprovázet. Mají umět poukázat na skryté překážky a především ukazovat na krásu následování Pána a hodnotu charismatu, v němž se toto následování uskutečňuje. Mají být nápomocni při rozpoznávání povolání, které má být svobodné. V neposlední řadě by měli mít dostatek praktických zkušeností. Je samozřejmé, že i formátor sám prochází neustálým vývojem, osobním zráním a hledáním. Toto by však nemělo být na úkor jeho svěřenců.<sup>21</sup>

### Závěr

Ať je doba jakákoli, dnešní mládež stejně jako kterákoli jiná touží po opravdovém

štěstí, lásce, pravdě a kráse, třebaže jsou tyto její touhy často schovány někde hluboko v srdci. A zasvěcený život je jedním z nejceněnějších pokladů církve.

Na setkání formátorů v Římě v r. 2015, v rámci roku zasvěceného života, papež František také řekl, že neexistuje krize povolání tam, kde jsou zasvěcené osoby schopné svým svědectvím tlumočit krásu zasvěceného života. Bez důslednosti vlastního života takové svědectví nelze vydat a povolání budou chybět.<sup>22</sup>

Duchovní formace mladým lidem nenahradí to, co bylo zanedbáno výchovou v dětství, může však tyto problémy odkrýt a posunout tyto mladé, kteří ve svém životě touží následovat Krista právě v zasvěceném životě, dál. Formace v řeholních institutech by měla vést ke svobodě a zralosti každého člověka – řeholníka.

Papež František žádá po řeholnicích, aby se snažili poznat skutečný život lidí své doby. Není-li tomu tak, hrozí nebezpečí ideologií a fundamentalismů. Vybízí k hledání nového jazyka při apoštolátu mládeže a ke kreativnímu hledání nových cest v rámci charismatu a dále mluví o nutnosti láskyplně sledovat cestu každého kandidáta a být evangelně náročný v každé formační fázi počínaje rozlišením povolání, aby kvantitativní krize nevedla k mnohem vážnější krizi kvalitativní. Je třeba od mladých ve formaci maximálně vyžadovat, ale také dávat maximum, protože podle papeže Františka není pravda, že dnešní mladí lidé jsou průměrní a nejsou velkorysí. Potřebují pouze zakusit, že „blaženější je dávat než dostávat“ (Sk20,25).

Podle papeže Františka jde o formaci srdce, jinak formujeme malá monstra. Stejně i sv. Jan Pavel II. na počátku nového tisíciletí vybízí řeholníky k tomu, aby se postavili pokušení tlaku výkonu a snažili se v první řadě

„být“ než začnou něco „dělat“.

„Jdeme stále v této kráse zasvěceného života. Někteří říkají, že zasvěcený život je nebe na zemi – měl jsem to tu napsané, ale jak je vidět, cenzurují i papeže. Tak to není – je to spíše očištěc. Jdeme ale kupředu s radostí.“<sup>23</sup>

### Seznam zkratk

**CNCha** – Congregavit nos in unum Christi amor (Spojila nás v jedno Kristova láska) 1994

**EE** – Elementi essenziali (Podstatné prvky nauky církve o řeholním životě) 1983

**NMI** – Novo millenio ineunte, Apoštolský list Jana Pavla II. k závěru Velkého jubilea 2000

**PI** – Potissimum institutioni (Směrnice o výchově v řeholních institutech) 1990

**RC** – Renovationis causam (O obnově formace k řeholnímu životu) 1969

**VC** – Vita consecrata (O zasvěceném životě a jeho poslání v církvi a ve světě) 1996

<sup>1</sup> Srv. VC 72

<sup>2</sup> Srv. EE 23, 24

<sup>3</sup> Srv. EE 5

<sup>4</sup> Srv. VC 75

<sup>5</sup> Srv. Nové povolání pro novou Evropu 11

<sup>6</sup> Srv. NMI 9

<sup>7</sup> Srv. Nové povolání pro novou Evropu 11c

<sup>8</sup> Srv. Nové povolání pro novou Evropu 11

<sup>9</sup> Srv. Nové povolání pro novou Evropu, závěrečné návrhy 9

<sup>10</sup> tamtéž

<sup>11</sup> Srv. NMI 9

<sup>12</sup> Srv. EE 44

<sup>13</sup> Srv. EE 48

<sup>14</sup> Srv. VC 65

<sup>15</sup> Srv. VFC 12

<sup>16</sup> Srv. CNCha 39

<sup>17</sup> Srv. PI 27

<sup>18</sup> Srv. RC 5

<sup>19</sup> Srv. PI 26

<sup>20</sup> Srv. EE 21

<sup>21</sup> Srv. VC 66

<sup>22</sup> Papež František formátorům duben 2015

<sup>23</sup> Papež František formátorům duben 2015

*Mgr. Vilma Venkrbcová, boromejka,  
absolventka Studijně formačního kurzu  
Sekce pro mládež ČBK*



# MÁ PRÁCE S MLÁDEŽÍ

*Tomáš Jordy Kubela*

*Ahoj, nebo spíše dobrý den. Jmenuji se Tomáš Kubela, ale všichni mi říkají Jordy („Džordy“). Jsem zplnomocněn psát kritické a pravdivé zhodnocení sebe sama a mé práce, kterou vykonávám v naší diecézi. Myslím si, že je potřeba jisté představy o tom, kdo vlastně tento článek píše, aby bylo pochopitelné, proč pracuje tak jak pracuje a i tam kde pracuje.*

Narodil jsem se pár let před revolucí, díky níž se stala naše republika samostatnou a nezatíženou jhem Sovětského svazu. Postupně se mi podařilo absolvovat základní kurzy přežití, čili mateřskou a základní školu. K tomu snad musím říci jedno – pocházím z Hlučínska (pro ty znalější Prajzké). Tento region mezi Opavou a Ostravou (ohraňčen z jihu řekami a ze severu polskou hranicí) patří mezi jistá málo známá, ale o to velmi zajímavá místa, ať je to po stránce kulturní nebo náboženské (a s tím souvisí i činnost pastorační).

Pocházím tedy z kraje, kde je víra v mých a potažmo našich prajzkých kořenech. Už od mala jsem od svých prarodičů slyšel, že „musím pořikač ružaněc“ (musím se pomodlit růženec). Víra mi tedy něco říkala od mala, stejně jako všem mým spolužákům na základní škole, celá třída jsme šli k 1. svatému přijímání, a docela dost nás šlo pak v mých 15 letech k biřmování. Ale co je to opravdová víra člověk zjistí až časem.

Střední školu jsem absolvoval v chlapecké třídě v Ostravě, kde jsem byl ve třídě nevěřících. Je to značný rozdíl po základní škole, držet si víru a nezapřít ji. Myslím, že v té době byla pro mě největší jistící kotvou Bible. Tu jsem vozil i do školy a četl si z ní o přestávkách. Občas se stalo, že si ji jeden ze spolužáků, který dělal beatbox půjčil a před-

čítal nahlas. Díky velmi melodicky zabarvenému hlasu, jej skoro všichni poslouchali a já jsem netušil, že slovo Boží dokáže působit i takovýmto způsobem. Konec střední školy byl v mé víře rozhodující. Díky jednomu novoknězi jsem se dostal na setkání mládeže v Táboře. A pak se začaly věci měnit. Přihlásil jsem se do Staré Vsi na kurz animátora, absolvoval jej a na nějakou dobu se stal i zástupcem za děkanát. A tímhle vším to mohlo skončit. Nebýt nemoci v rodině a toho, že jsem byl rok na pracovním úřadu. Oslovil mě ředitel DSM, o. Kamil Strak a já se stal pracovníkem DCM v Ostravě v diecézi ostravsko-opavské. A tím se začala psát docela nová kapitola v mém životě.

Když zvažuji, kterým momentem se začala psát kapitola mé pastorace mládeže, asi budu muset jít hlouběji do minulosti než do 15 let. Z dřívějších vzpomínek si vybavuji svůj první tábor, bylo to před nástupem do 1. třídy. Bylo mi 5 a  $\frac{3}{4}$  a dosti to asi ovlivnilo, kterým směrem se můj výchovný postoj dal. Zažil jsem tehdy skautský tábor a byl jsem tam díky nabídce mého bratrance. Dnes si opravdu uvědomuju, že tento tábor mě nepřímou navedl na pole skautingu, ale to jsem o 15 let předběhl.

Od prvního tábora se v pastoraci nic moc nestalo, stal jsem se po 1. svatém přijímání ministrantem a jezdil na tábory...

a v 8. třídě o prázdninách jsem poprvé vedl táborovou skupinku. Tehdy se z naší rozpadající scholy a ministrantů utvořilo jedno táborové klubko, které jelo do Staré Vsi u Rýmařova. Vzpomínám na to, jak jsem velice rychle pochopil, že být vedoucím a o něčem rozhodovat nebo vést, není o tom rozdělit práci a lehnout si, ale je především o tom jít příkladem a ostatní tím povzbuzovat. Další rok byl v tom samém scholoministrantském složení, i když mezi vedoucími dětí a vedoucími tábora panoval větší boj a neshody. Tam už jsem věděl a i vysledoval, že čím rovněji беру členy své družiny, tím lépe jde komunikace. Tábor skončil a já se dostal na 3 roky do tzv. slepého úhlu. V rámci víry jsem na tom byl jako na houpačce, takové to, jak říká o. Vojtěch Kodet, 15 roků a mám v kostele odchozeno... Zlomovým byl pak rok devatenáctý, kdy jsem opustil školu střední. Mezičlánek mezi střední a vysokou tvořilo setkání mládeže, kupodivu mé první a nebylo to nic menšího než Tábor 2007. To změnilo poměrně hodně můj život a posunulo jej směrem, kde jsem teď.

K Táboru by šlo říci mnoho, ale vypíchnu jen momenty. Cestování na kolech okolím Krnova, první modlitby breviáře, workshopy, vigilie a rozhodnutí jít na animátory a něco dělat pro ostatní.

Na podzim 2007 jsem nastoupil do 2letého kurzu animátorů ve Staré Vsi nad Ondřejnicí a začal jsem se formovat ve smyslu člověka, který tady je pro mládež a společenství. O půlrok později jsem se dostal díky mé tehdejší milé do skautského oddílu, a to bylo to, co mi změnilo život v rámci výchovy dětí a práce s nimi ještě víc. Skautský oddíl mě formoval ruku v ruce s kurzem animátorů. Neřekl bych, že by se bily, spíše tak krásně vzájemně doplňovaly.

Má práce po animátorech nabrala zvlášt-

ní směr. Stal jsem se zástupcem zástupkyně za děkanát Bruntál (tento děkanát, potažmo i okres mě „pronásledují“ vlastně dodnes). Má milá dělala zástupkyni a naše spolupráce byla poměrně úspěšná, bych řekl. Po několika letech jsme obnovili děkanátní setkávání mládeže. Spolčo se ještě pár let také nějakým způsobem drželo. Zní to poměrně tragicky, ale toto pohraničí je svým způsobem velmi tragické a je velkým neštěstím, co s ním udělalo násilné vystěhování původního německého obyvatelstva a nastěhování lidí, jež k němu nemají vztah. Zájem o víru zde je velmi slabý... Ale to je pouze můj názor. Život ve stínu Pradědu a na dohled přehrady Slezská Harta není snadný pro rodiče ani pro jejich děti. Práce zde není mnoho a ne nadarmo padly v jistém seriálu narážky na obyvatelstvo Bruntálu a jeho odolnost vůči nemocem (...popř. průstřelu). Nemůžu říct, že by se Bruntál úplně pozvedl, ale myslím, že za naší činnosti zástupců, jezdilo rozhodně mnohem více mladých na diecézní setkávání mládeže. Po dvou letech jsem svou činnost v děkanátu Bruntále ukončil, i díky skončení dekretu. Nějakou dobu jsem ještě působil na diecézní úrovni, ale pouze sporadicky. Občas jsem zajel do Staré Vsi, ale již jsem si připadal za zenitem v rámci návštěv střediska.

Má práce ve skautském oddíle však nabírala otáček stále. Hlavně díky tomu, že středisko bylo v Bruntále. Ačkoli jsem nevedl, stal jsem se alespoň víkendovým vedoucím na akce. Děti, které tam člověk potkal, byly opět jako tamní krajina. Zvláštní, a to je vlastně dobře charakterizující i pro spolčo. Dokázaly „do sebe vstřebat“ jakéhokoliv nově příchozího, jako houba, jak jsem s oblibou říkal. Přijímají lidi velice rychle mezi sebe. Dodnes jsem rád, že jsme dokázali na tábor dotáhnout kněze, aby nám tam odsloužil mši. Zjistil jsem, jak moc to je po-



třebné a přínosné. Děti to vesměs byly nevěřící, ale přesto na mši šly, byla dobrovolná. Byly to zajímavé chvíle táborů, tehdy hlavní vedoucí tábora i střediska je buddhista, v týmu vedoucích byl evangelík a kluk co měl židovské kořeny. Od tohoto prvního tábora, kdy jsme měli mši na táboře, jsme se ji snažili mít pokaždé v místě konání. V roce 2014 se nám díky nedělní návštěvě mše podařilo zorganizovat prohlídku tamní kostelní věže.

Po nějaké době díky vyhrocené situaci se stalo to, že jsem se stal zástupcem vedoucího střediska a pak po roce i střediskovým vedoucím. Byla to poslední možnost před samotným zavřením střediska. To bylo rok před tím, než jsem nastupoval na pozici pracovníka DCM. Zjistil jsem, že má práce se z té přímo pracující v rámci skautského střediska pomalu přesouvá do sféry zajišťující. Tábor jsem prožil jednou nohou v autě, díky tomu všemu, kolikrát se jelo do nemocnice.

Když mám zhodnotit svou současnou práci pro mládež, řekl bych, že jsem dostal do epicentra většiny věcí díky práci na DCM. Mým hlavním úkolem je pro mládež měsíčně zorganizovat večer mladých, krom měsíců prázdnin a každoměsíčně vydávat náš časopis. Dále je to agenda na biskupství co se týče našeho střediska mládeže a také organizace diecézních a celostátních setkání mlá-



deže (i když je pravdou že celostátní, resp. celosvětové ještě za sebou nemám, na to si musím počkat do konce prázdnin). Zjistil jsem, že jsem v práci s mládeží tolerantnější a klidnější, ale i přísnější. Zhodnotím-li to, jak jsem prožíval svůj první skautský tábor a poslední, je to diametrální rozdíl. Vždy jsem patřil mezi ty, kteří se vrhali do organizace, a zjišťuju, že mě to stále baví. Pokud se dívám kriticky na svou práci, vím že hlavní mezery v současné práci mám v tom, že jsem plně vytížený a mnohdy mám zpoždění v tom, co bych chtěl udělat. Je to tedy špatný styl plánování toho, co kdy musím udělat. Hlavním problémem naší diecéze v rámci DCM je to, že jsem tam sám (nepočítám-li naši účetní Adélku, která se stará o účetnictví naší neziskovky). Práci, kterou neudělám já, neudělá nikdo a stojí. Občas se musím rozhodnout, který z daných úkolů můžu posunout na další dny, protože je prostě nestihnu. Víím také, že mnozí lidé mají problém s mou osobou... Největším problémem však asi vidím to, že nejsem tak úplně v kontaktu s mladými (myšleno katolické kruhy) a tedy vzdělávání v rámci této oblasti u mě pokulhává. Myslím si, že přestože v minulosti jsem nečetával papežovy listy mladým, vždy jsem jednal s tím, co měli naší církevní otcové v myšlenkách - toleranci, úctu ke člověku a hlásání Božího slova nenásilnou formou a dialogem.

Myslím ale, že jsem zářným příkladem toho, jak zkušenosti z vedení skautingu dokáže člověka vzdělat v různých oblastech, které dokáže použít a využít i v rámci práce na DCM. Jsem na DCM v Ostravě již rok a půl a stále se učím a stále mě to baví.

*Tomáš Kubela*

*Bc. Tomáš Kubela, absolvent Studijně formálního kurzu Sekce pro mládež ČBK, pracovník DCM ostravsko-opavské diecéze*

# DIECÉZNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE

*Diecézní setkání mládeže se již každoročně konají v sobotu před Květnou nedělí. Také letos se biskupové ve svých diecézích sešli s mládeží, aby oslavili XXXI. světový den mládeže, pro nějž vybral Svätý otec slova: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství.“ (Mt, 5,8)*

## diecéze ostravsko-opavská

### Biscup 2016 aneb Všechny cesty vedly do Těšína

„Až potkáte partu mladých, co nemluví sprostě a jsou vychlámání, přidejte se k nim a dojdete správně,“ poradila mi ségra, když jsem se bála, abychom se v tom Těšíně s kamarádkou neztratily.

Neztratily jsme se. A co víc: I ta parta mladých, vychlámaných a nemluvicích sprostě, tam byla.

Já jsem se diecézního setkání zúčastnila vůbec poprvé a celkově nejsem na větší mládežnická setkání zvyklá, biscup byl proto pro mne vzácným zážitkem. Najednou jsem se nemusela bát, že se cizí člověk, na které-



ho se usměji, bude rozhlížet, zda někde není skrytá kamera. Najednou jsem mohla sdílet svoji radost s ostatními, poslouchat jejich svědectví, cítit se ne jako jedinec, ale jako dílek z velkého puzzle.

Neztratily jsme se, protože organizace byla vymakaná do puntíku. Užívala jsem každou chvíli – od moderačního vstupu v kostele, přes biblickou hodinku, skupinky, workshopy, oběd a následné „dojezení se“ na schodech s řádovou sestřičkou (vlastně to bylo asi poprvé, co jsem s řádovou sestřičkou takhle mluvila, víte?), společné modlitby až po mši svatou s otcem biskupem.

Neztratily jsme se, i když byla mlha tak hustá, že by se dala pytlomat a prodávat na černém trhu (jednou se nám sice podařilo zabloudit, ale to jen díky našemu výjimečnému smyslu pro orientaci). Pán rozsvítil slunce v našich srdcích a my všichni jsme si tak mohli navzájem svítit na cesty. Mlha a zima pro nás byla obrovským dárkem: slunce tak vynikly. (Zejména pak na tvářích



pořadatelů, kteří vydrželi s úsměvem stát na dešti venku - respekt!)

Velmi na mě zapůsobilo prohlášení kazatele na naší biblické hodině (byl to týpek!): „Podívej se na kříž. Co se ti vybaví? Tam jsem měl viset já, tam jsi měl viset ty. Ale Ježíš řekl: Ne! Půjdu já.“

Neztratili jsme se – nikdo. V Těšíně ani v našich životech. Ne snad proto, že bychom měli super GPSku, ale proto, že máme super průvodce - Toho, kterého se můžeme chytit za ruku a nechat se vést přes hory doly. Pán mi skrze Biscop – lidi, kteří si s ním dali práci, lidi, které jsem poznala a ty ostatní - tento fakt připomněl.

Děkuju!

*Kvěchová Anna*



### **diecéze českobudějovická**

Diecézní setkání mládeže v Českých Budějovicích letos proběhlo ve dnech 18. – 19. března. Každoročně se toto setkání nese v duchu motto, které vyhlásí papež. Papež František vyhlásil tento rok „Svatým rokem milosrdenství“, podle blahoslavenství: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství.“ Mt 5, 7. A právě toto blahoslavenství se stalo tématem letošního Diecézního setkání mládeže.

Program začal v pátek mší svatou v kostele Svaté Rodiny, který těsně sousedí s Biskup-

ským gymnáziem, kde jsme byli ubytovaní. Další část programu jsme prožili ve společnosti známého písničkáře Pavla Helana, který se postaral o pohodovou a radostnou atmosféru. Večerní hrou, která vedla přes budějovické náměstí, jsme se dostali ke kostelu Obětování Panny Marie na Piaristickém náměstí, kde se konala netradiční modlitba. Modlitbu připravil P. Vojtěch Vágai, se společenstvím mládeže z Pelhřimova. Modlitba byla zacílená na hlubší rozjímání konkrétních skutků milosrdenství. Pomocí netradičních efektů a modlitby chval písněmi jsme prožili milosrdenství, kterého je plné Boží srdce, v němž má každý z nás své místo.

Na modlitbu navazovala nabídka volitelných programů. Někteří zůstali v tichu v kostele a přistoupili ke svátosti smíření. Jiní zavítali do čajovny, kde se pobavili u deskových her. Na závěr večera jsme se opět sešli v kostele a první den setkání završili modlitbou kompletáře.

Sobotní dopoledne jsme prožili v katedrále svatého Mikuláše, kde jsme byli povzbuzeni a posíleni katechezí biskupa Pavla Posáda. Jeho slova nás nenechala vlažnými a v mnohých vytryskla radost z jistoty Božího milosrdenství. V malých skupinkách jsme formou aktivity a reflexe, téma katecheze prohloubili. Následovalo silné svědectví křesťanů z Iráku pronásledovaných pro svou víru. Den vyvrcholil slavnostní mší svatou ke cti svatého Josefa.



Odpoledne bylo plné tematických workshopů, z nichž si každý mohl vybrat téma, které ho nejvíce zajímalo. Poté už se vše chýlilo k závěru, který se odehrál v kostele Svaté Rodiny. Shlédlí jsme upoutávku na Světové dny mládeže v Krakově 2016, kterou natočil biskup Pavel Posád. Následovalo poděkování a požehnání na cestu. Při odchodu jsme dostali malé dárky – reflexní pásky s nápisem motta setkání: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství“, abychom nezapomněli vždy přijímat Boží milosrdenství a zvěstovat jej každému člověku.

*Marie Němcová*



### **diecéze královehradecká**

Sobota 19. března byla výjimečným dnem. Ptáte se proč? V tento den se uskutečnilo Diecézní setkání mládeže v královehradecké Filharmonii.

Ráno, když jsme se blížili k Filharmonii, potkávali jsme usměvavé pořadatele v oranžových vestách a v dálce jsme slyšeli znít amplion s příjemným hlasem, který nás vítal. Cestou jsme také potkávali různé skupinky z celé diecéze. Při vstupu do budovy jsme dostali jmenovky a vstoupili do sálu.

Začal program. Nejdříve jsme viděli scénku spojenou s tématem roku milosrdenství. Poté zaznělo slovo na den: „Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto



mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25, 40), který nám říká, že ať konáme jakémukoli člověku milosrdenství, děláme to pro Boha. Následovala katecheze s P. Josefem Suchárem, který nám povídal o konání milosrdenství v běžném životě, o lásce a o svých zkušenostech a zážitcích kněze v neratovské farnosti. Dalším programem byla diskuze u kulatého stolu, při které jsme si vyslechli svědectví zajímavých lidí, kteří se snaží konat milosrdenství. Celý program ve Filharmonii doprovázela skvělá kapela Veka svými písníčkami.

Po skončení programu jsme měli přestávku a následovaly tematické skupinky. Na výběr jsme měli z mnoha skupinek: např. Život ve tmě; Chudé nikdy nenechávejte samotné; Sousedské „posezení“ a mnoho dalších. Ve skupince Sousedské „posezení“, kterou jsem si vybrala, jsme se setkali s mladými ze šwidnické diecéze, kteří přijeli z Polska pozvat nás na celosvětové setkání mládeže v Krakově. Společně s nimi jsme se modlili, zazpívali si mnoho písniček, naučili jsme je naši „ukazovačku“ a zatančili si tanec, který prý budeme tančit i ve šwidnické diecézi, až za nimi v létě přijedeme. Společenství bylo velmi veselé. Naučili jsme se i pár polských slovíček. Upozorňovali nás třeba na to, že v polštině slovíčko „droga“ neznámá to, co my si pod tím představíme, ale znamená to „cesta“. Rozloučili se s námi modlitbou a sladkou drobností. Když skupinky

skončily, následovala křížová cesta okolo historického centra Hradce Králové zaměřená na skutky milosrdenství a mše svatá s biskupem Janem Vokálem.

*Daniela Švecová*



### diecéze plzeňská

V sobotu 19. března jsme se sešli v Plzni, abychom oslavili Světový den mládeže. Tentokrát nejen s jedním, ale přímo se dvěma našimi biskupy – tedy biskupem Františkem a budoucím biskupem Tomášem. Den začal chválami, po kterých měla velmi zajímavou přednášku o eutanazii paní doktorka Marie Svatošová, zakladatelka hospicového hnutí v ČR. Tématem celé přednášky a nádherným svědectvím na konci zdůraznila, jak důležité je, abychom byli milosrdnými, a jak krásné je, třeba „jen“ zprostředkovaně, poznávat, jak milosrdný je k nám Bůh, když mu to dovolíme.

Herci z Hradce Králové přijeli, aby nám zahráli divadelní hru Oskar a růžová paní, sepsanou podle stejnojmenné knihy. Velice citlivě vyprávěný příběh malého chlapce nemocného leukemií a jeho ošetřovatelky, která ho jemně přivádí k Bohu, mne zaujal svým humorným pojetím a zároveň hloubkou v rozhovorech o životě a smrti, které spolu obě postavy vedou.

Stejně jako v loňském roce jsme si také mohli vybrat z nabídky mnoha zajímavých

workshopů, kdy každý z nich různým způsobem mluvil o milosrdenství. Odpoledne se většina rozloučila společnou mší svatou s ratolestmi. Na konci mše každý dostal požehnání od jednoho ze tří misionářů milosrdenství, kteří byli celý den s námi. Po setkání se konala noční pouť do Plas, které se účastnilo několik zájemců.

Jsem ráda, že na setkání dorazilo mnoho nových tváří. Mám radost z toho, že se tak můžeme všichni scházet nejen s mladými z naší diecéze, vzájemně se poznávat, bavit se a hledat spolu Boha.

*Štěpánka*



### arcidiecéze pražská

Letošní Světový den mládeže v Pražské arcidiecézi měl v sobě něco zásadně nového. Poprvé se na tvorbě programu nepodíleli pouze lidé bezprostředně spojení s ADCM, případně centra Nazaret, ale tým zástupců různých společenství, případně komunit v diecézi. Setkání i tentokrát proběhlo v osvědčených prostorách Salesiánského centra v Praze Kobylisích s úžasným sportovním zázemím a zejména samotným Salesiánským divadlem, kde se odehrál také úvodní společný program. Ten byl postaven na několika blocích, kdy kromě informací, přivítání a rozhovoru s panem kardinálem Dominikem Dukou zaznělo několik zajímavých svědectví mladých lidí a především se pak všichni ponořili do společné modlitby chval



doprovázené kapelou Srdcaři z farnosti Největějšího srdce Páně na Pražských Vinohradech. Vše vyvrcholilo katechezí hlavního řečníka Mons. Tomáše Holuba, který následně prohlásil, že už zase „musí letět“, aby stihnul ještě část setkání mládeže ve své nové diecézi Plzeňské. Letošní akce měla opět své hlavní téma, ke kterému se vše v programu upínalo a stejně tak i samotný název „Milosrdný?!“, který byl i na plakátech prezentován poněkud provokativně, jelikož účelem bylo vytrhnout mladé lidi ze zaběhnutých a vágních chápání tématu milosrdenství. Na katechezi navazovaly diskusní skupiny, kde měli mladí lidé možnost nejen hlouběji promyslet téma, ale také se trochu osobněji setkat, napříč celou diecézí.

Jistým předělem v programu byl „open air“ oběd. Tradiční salesiánské párky si málokdo nechal ujít a ke všemu hrál nadějný mladý písničkář a animátor Štěpán Wenke.

Odpolední program zahrnoval dva bloky. V prvním si měli možnost účastníci vybrat ze 4 přednášek, které pohlížely na téma milosrdenství vždy v jiném kontextu. Přednášejícími byli P. Marek Orko Vácha, europoslanec Tomáš Zdechovský, P. Michal Němeček a mladá psycholožka Andrea Jarošová. Druhý blok pak skýtal pestrou kombinaci sportů od fotbalu, přes hokejbal až po horolezeckou stěnu, dále pak workshopy - taneční nebo výtvarný, které taktéž měly určitou souvislost s letošním tématem. Kdo měl zájem, mohl ještě navštívit některou z přednášek: např. Sant' egidio, kde se hovořilo o milosrdenství vůči potřebným, přednášku P. Jiřího Kordy o tom, že „Nejen sexem živ je člověk“ a že je potřeba „Dělat těžké věci“ apeloval mladý a nadějný bohoslovec Tomáš Sixta. Účastníci měli také možnost diskutovat prakticky o čemkoli v rámci „Kardinálních otázek“ s panem Kardinálem, se kterým pak jakožto vrchol celého dne všichni v místním kostele slavili eucharistii.

Setkání letos přilákalo cca o 50 lidí více než minulý rok (bezmála 400 osob). Jsme Pánu Bohu vděční, že nás vedl při snaze o kvalitnější propagaci, a že také slyšel naše modlitby, na které jsme při letošní přípravě kladli neobyčejný důraz.

*Lukáš Matys*



# RECENZE



21. dubna proběhla v knihkupectví Paulínky prezentace multimediálního projektu Tweetuj s Bohem (kniha, webová stránka a aplikace) za přítomnosti autora M. Remeryho.

**P. MICHEL REMERY** (\* 1973) je nizozemský kněz. Po studiu architektury na Technické univerzitě v Delftu (Nizozemsko) pracoval pro nizozemské Královské letectvo a poté pro strojírenskou společnost v Baltických zemích. Svá teologická studia v Římě ukončil disertací na Papežské univerzitě Gregoriana o vztahu mezi liturgií a architekturou. Byl členem poradní komise pro nová média a mládež ve Vatikánské internetové službě a mnoho let pracoval s mladými lidmi a vysokoškolskými studenty v Leidenu (Nizozemsko). Nyní je zástupcem generálního sekretáře Rady evropských biskupských konferencí (CCEE).

### Tato kniha je pro:

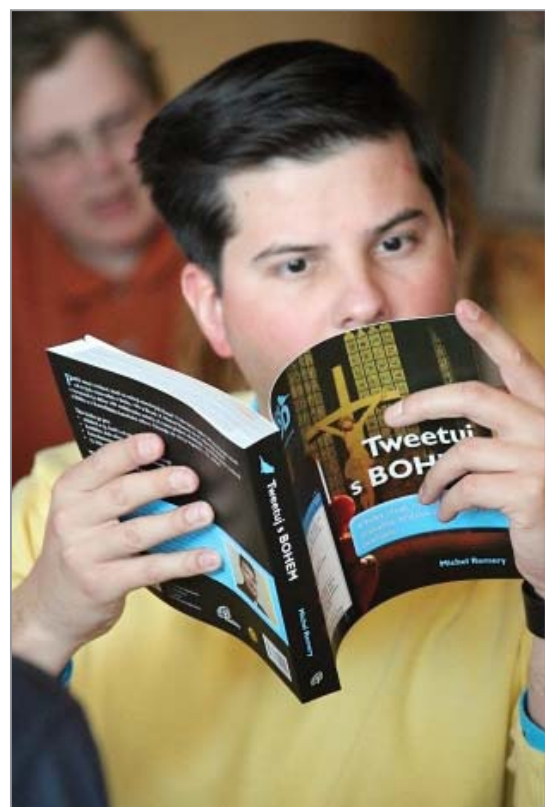
- mládež a ty, kteří s ní pracují
- každého, kdo chce prohloubit svou víru

- katechumeny a ty, kteří se k víře navrací
- ty, kdo chtějí o víře mluvit s ostatními

**Struktura knihy:** 4 oddíly: Tweety o Bohu (začátek a konec), Tweety o církvi (počátek a budoucnost), Tweety o tobě a Bohu (modlitba a svátosti), Tweety o křesťanském životě (víra a morálka)

Celkem 200 otázek, na každou z nich je stručná odpověď ve formátu tweetu (140 znaků) a k ní téma rozpracované na dvojstránku s dalšími odkazy na Písmo a KKC k prohloubení tématu.

Výběr otázek: Odporují si věda a církve? Je víra logická? Jak poznám, co je v Bibli skutečná pravda, a co ne?, Měl Ježíš bratry a sestry? Stvořil Bůh zlo? Je Boží vůle, aby lidé umírali? Setkám se v nebi se svým domácím mazlíčkem? Není nekřesťanské, že je církev tak bohatá? Můžu být dobrým křesťanem i bez církve? Byl Ježíš proti ženám? Proč



došlo k krutým křížovým výpravám?, Proč se církev nepostavila nacistům?, Proč na mé modlitby nepřichází žádná odpověď?, Jak se „vyrábí“ svěcená voda?, Je exorcismus vyháňjící zlé duchy skutečný?, Jsou Vánoce největšími svátky roku?, Proč se mám zpovídat knězi, a ne pouze Bohu?, Proč je mše tak nezáživná?, Žijí křesťané jinak než ostatní lidé?, Jak se člověk stane svatým?, Je postoj „žádný sex před svatbou“ zastaralý?, Jestliže chce církev skutečně chránit život, proč oproti rozdávání kondomů v Africe?, Je euthanasie vždycky špatná? Máme člověka držet při životě za každou cenu?, Mohou se křesťané přihlásit do armády nebo vést válku?

Svěží grafika, možnost propojení témat mezi sebou při četbě on-line aplikací.

Mobilní aplikace #TwGOD je ke stažení zdarma, v českém jazyce. Stejně tak bude k dispozici i český obsah na webové stránce [www.tweetingwithgod.com](http://www.tweetingwithgod.com). Doposud existují tři jazykové mutace: holandsky, polsky a anglicky.

O vzniku knihy: Otázky v této knize jsou skutečné otázky mladých lidí. Několik let se mladí každý druhý týden setkávali v autorově farnosti v Leidenu v Holandsku (nedaleko Amsterdamu), aby spolu hovořili o víře. Nazývali se Skupina JP2 podle papeže Jana Pavla II. Všechna témata byla nahlížena kriticky a nic nebylo tabu. Odpovědi jsou formulované jako při rozhovoru s mladými lidmi.





# „PROČ....“

*Martin Kvapilík*

*- katechetické postřehy a tipy pro někdy nesnadná témata*

Bratři a sestry,  
pokud jste se po přečtení rozhodli použít některou z mých knížek pro katechezi, sepsal jsem několik námětů a také kritických momentů, především na základě zpětné vazby od čtenářů a po absolvování různých besed s mládeží, rodičovských kurzů, apod. Pod knížkami jsem sice podepsaný já, ovšem ve skutečnosti první čtenářkou a komentátorkou je samozřejmě moje manželka Marie.

Do psaní jsem se pustil proto, že na důležitá témata se mi zdály některé knihy psané hodně teoreticky a stylem, který zejména mladší čtenáře a muže stěží zaujme. Čím více se knížky dostávají do povědomí, tím více se ovšem objevují i nápady, jak je vlastně pro katechezi a pastorační využití.

Bezprostřední pohnutkou pak bylo setkání s biřmovanci ve farnosti Hluk v sobotu

23. ledna 2016. Jeli jsme tam s manželkou na pozvání P. Josefa Janka, který přečetl „Proč spolu před svatbou...“ a pozval nás. Biřmovanců – středoškoláků a vysokoškoláků – bylo asi 25. Uvědomili jsme si s manželkou, jak je obtížné současnou dospívající generaci zaujmout, a tak vznikla myšlenka sepsat i několik tipů ohledně vydaných knih.

Včera jsme měli zase besedu pro manžele ve Veselí nad Moravou na letošní téma Národního týdne manželství tj. „Manželství je víc než kus papíru“, ze které také vyplynuly některé níže uvedené postřehy.

Pokud tyto poznámky dostáváte přímo ode mne, je to proto, že jsme spolu o některé z knih mluvili.

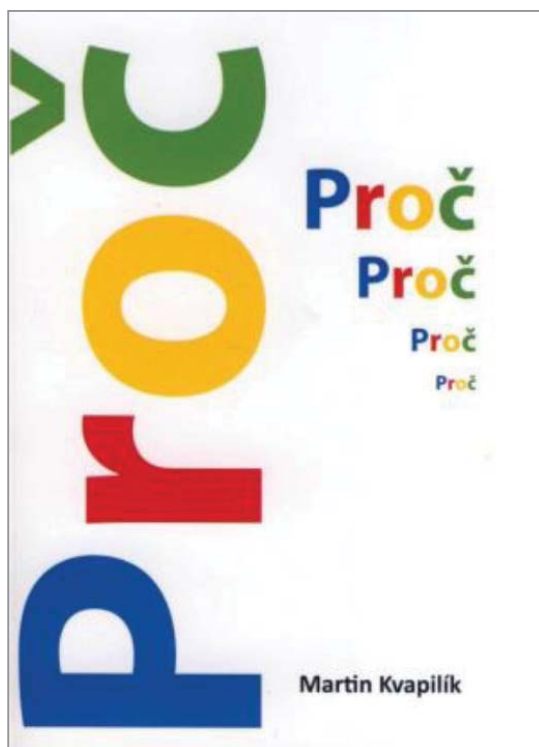
*Kroměříž, 20. 2. 2016  
Martin Kvapilík*



**Proč** (1. vydání Axis 2012, 2. vydání Cesta Brno, 2013)

Velmi blízko kolem nás věřících jsou lidé zcela nevěřící. Ve skutečnosti je takových lidí kolem nás většina. Co jim dát do ruky, aby se trochu zamysleli? O tom je první knížka Proč. Důvody, proč je rozumné věřit v Boha. Navzdory všem řečem, že víra je záležitost jen pro starší ženy.

Ve firmě, kde pracuji, jsem těchto knih rozdál desítky. Knižka je tak útlá, že se mužům vleze do náprsní kapsy u saka nebo dokonce u košile. Při cestě ve vlaku nebo v letadle je přečtená za hodinu.



*Můj kolega byl ekonom. Knižku jsem mu dal ve vhodné chvíli s mírným ostychem, protože jsem věděl, že řečmi o Bohu z hloubi duše pohrdal. A tak za tři týdny jsem se zeptal, zda už ji četl a jak to vidí. Odpověděl mi, že ji někde založil a už ani neví, kde ji má. Dal jsem mu ji tedy podruhé a opět za nějakou dobu jsem se zeptal, co na ni říká. Tentokrát mi řekl, že si ji vzal s sebou, když jel na týden na lyže, ale že ji bohužel zapomněl v tom hotelu, takže*

*už ji nemá. Za pár dní jsem mu ji tedy přinesl potřetí. Přečetl ji, něco společensky pochvalného na její adresu potom kdysi utrousil, aby neuražil, ale jinak nic.*

*Po nějaké době z firmy odešel. A když jsme se potkali po pár měsících, srdečně jsme si povykládali. Když jsme se loučili, tak mi prozradil, že se mu ta moje knížka zalíbila, takže se stala stálou součástí jeho cestovního kufru a čte ji při každé větší služební cestě. Už se do ní začel víckrát.*

Je tedy potřeba nebát se mluvit s lidmi o Bohu, ale také nečekat, že to půjde okamžitě. Tato knížka může být pomůckou, jak skoro beze slova něco o Bohu předat a následně mít možnost se k tomu tématu po čase vrátit. A potom už často je, o čem mluvit, když se srdce trochu obměkčí a rozum trochu osvítí.

Obsah: 23 základních otázek o Bohu, jen jedna z nich neobsahuje slovo proč.

#### **Cílová skupina:**

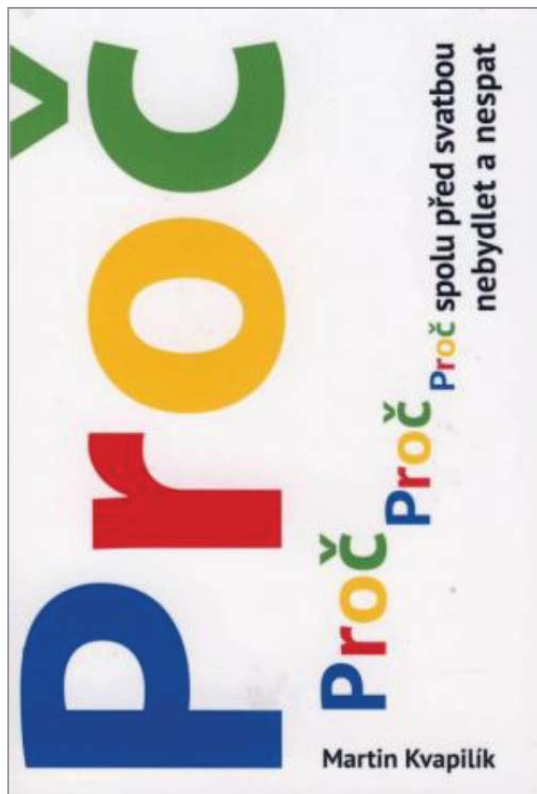
1. Muži, všech věkových a sociálních skupin (včetně manažerů, majitelů firem, vědců, techniků, ajťáků a rebelů). Pokud někdo mluví o víře pohrdavě, je to ideální dárek.

2. Často to dopadne jinak: když jsem tu knížku daroval kolegovi řediteli výroby, o týden později mi hlásil, že knížka je asi dobrá, protože se jeho manželce líbila. Bylo to psané pro muže, ale nejméně polovina čtenářů jsou ve skutečnosti čtenářky.

3. Ideální použití je také pro ženy, které v Boha věří, ale vedle sebe mají muže, pro kterého „to modlení není“ (nastávající, manžel, syn, otec, bratr, spolužák, šéf, kolega, atd.).

4. Dobré použití knížka najde i tehdy, když je víra zvyková, tradiční nebo zatím málo opřená o rozum.

## Proč spolu před svatbou nebydlet a nespát (Cesta Brno, 2014)



Když jsme s manželkou v r. 2000 byli osloveni P. Josefem Říhou, abychom se zapojili do přípravy snoubenců, a začali připravovat první lidi, kteří se chtěli brát, byla situace taková (v Kroměříži a okolí), že z deseti snoubeneckých párů tak 2-3 páry spolu již bydlely. Dnes z deseti párů spolu 1-2 před svatbou nebydlí a sexuálně nežijí. To je naše zkušenost - statistika lidí, kteří dospějí k rozhodnutí přijmout v katolickém kostele svátost manželství.

Vidíme tedy s manželkou velikou potřebu mluvit o významu předmanželské čistoty. A myslíme si, že je to velmi dobře možné a mladí lidé na to čekají. Tato knížka vznikla tak trochu „na objednávku“ našich synů v prvních ročnících gymnázia, protože při diskusích se spolužáky pro ně bylo někdy obtížné obhájit své názory. Takže nejdříve jsme o tom doma jen diskutovali, potom mne požádali, abych na pár dotazů pro spolužáky odpověděl písemně. A tehdy nám s manželkou došlo, že vychovávat dospívající

děti znamená vychovávat také jejich okolí. Tlak na dospívající od jejich vrstevníků je totiž veliký.

Školní kaplan Arcibiskupského gymnázia (AG) v Kroměříži P. Martin Sekanina požadoval po studentech druhého ročníku, aby přečetli jednu knihu a napsali na jednu stranu A4, v čem se jim kniha líbila nebo nelíbila. Na výběr jim dal tři knihy, dvě dost „tlusté“ a jako třetí tuto „Proč spolu...“. Výsledkem bylo, že „Proč spolu...“ přečetlo asi 90 studentů a navíc se nad ní zamysleli. Píši to zde jako tip pro všechny, že studenti rádi volí cestu nejmenšího odporu, a můžete tuto fintu použít i pro své mládežníky.

Proti knize se objevily dvě kritické připomínky:

1. V knížce se zmiňují o zesnulém Dr. Plzákovi, a to v negativním smyslu. Přesto se objevil hlas, že díky tomu není knížka vhodná pro mládež, protože by si mohli jeho knihy vyhledat a začít číst, což by nebylo dobré.

K tomu je potřeba říct, že takový argument svědčí o naprosté neznalosti světa dnešních mladých lidí. Čtou v drtivé většině jen to, co přečíst prostě musí. Ve výše uvedených recenzích cca 90 studentů AG ani v jednom případě nepadla žádná zmínka o Plzákovi, tento argument je prostě lichou obavou někoho staršího duchem. Mladým lidem to jméno vůbec nic neříká. A to je dobře. Zmínka je tam schválně, tyto knížky čtou i starší lidé, a ti to rozlišit umí. Obecně je potřeba důvěřovat bystrosti čtenářů.

2. V knížce uvádím, že nejlepší formou ukončení vztahu, když spolu dva lidé chodí a jeden z nich dospěje k názoru, že je lepší se rozejít, je dopis. Je to můj názor, ale neshodují se v tom ani s manželkou. Tento názor se tedy nelíbí části děvčat, od mladých mužů kritika nepřichází. Nejde však o nic zásad-

ního a názory se samozřejmě mohou v této věci velmi lišit.

Je potřeba vědět, že když doporučíte dnes mladým lidem, aby si něco přečetli, nestane se většinou vůbec nic. Pokud dáte skupině 5 studentů knihu (tj. jeden výtisk knihy), aby si ji přečetli, tj. mezi sebou po přečtení vzájemně půjčili, přečtou ji v nejlepším případě 1-2 z nich.

Dále je potřeba vědět, že spektrum životních zkušeností mladých lidí je široké. Jsou šestnáctileté dívky odstěhované od rodičů a žijící se svým hrdinou ve společném bytě. A jsou dvacetiletí toužící po prvním polibku. A v takovém spektru souvisejících postojů a názorů vrstevníků se pohybují naše děti.

Tedy: knížky je nejlepší koupit, rozdat jim a následně chtít znát jejich názor. (Příznějme, že stejné pravidlo platí i pro většinu dospělých). Stává se nám s manželkou totiž opakovaně, že přijedeme na besedu o knížce, přičemž dopředu dostaneme informaci, že ji už besedující četli. Při přímém dotazu na místě se ale ukáže, že ji přečetlo tak

10 - 20%, takže stejně při besedě začínáme „z čisté vody“.

Obsah: Knížka je soupisem argumentů, název vypovídá o tématu. Včetně sekce „otázky a odpovědi“.

### Cílová skupina:

1. Středoškoláci, od prvních ročníků, ne až ti starší. Biřmovanci.

2. Všichni lidé časově „před manželstvím“. Původně kniha byla psaná pro středoškoláky, ale čte ji i řada třicátníků, zvláště mají-li již zkušenost „mikrorozvodu“, tj. s někým již nějakou dobu žili a ono to skončilo. Je pravda, že je to „čitelné“ pro všechny. Snoubenci.

3. Rodiče a prarodiče dospívajících a dospělých dětí. Vychovatelé, katecheté, kněží.

Známe rodiče, kteří po přečtení této knihy ji koupili pro všechny studenty školy, do které chodí jejich syn. Je to logické, na AG v Kroměříži to děláme podobně, po ročnících. Je třeba vychovávat celé party.



## Proč se stávat jedním tělem (Axis, 2015)

Spousta nás žije v manželství. Ale co to znamená vytvořit spolu jedno tělo? Přijímám tělo svého manžela, své manželky takové, jaké je? Co přispívá k trvalým vztahům?

Jde o myšlenky, které snad pomohou lidem vnímat manželství jako velkou věc, jako Boží dar. Knižka vznikla mj. na základě diskusí na kurzech „Manželská láska“.

Protože knížka je také pozitivním svědectvím o PPR, nemá jednoznačné přijetí, a to – bohužel – ani mezi křesťany. Jedna žena mi napsala: „Bohužel nepodporuji PPR“.

Většina ohlasů je však dobrých a v době, kdy tyto řádky vznikají, je knížka v nakladatelství vyprodána, na prodejnách však zatím knížky jsou.

Dostal jsem také jeden e-mail, který zde se souhlasem publikuji:

*Vážený pane Kvapilík,*

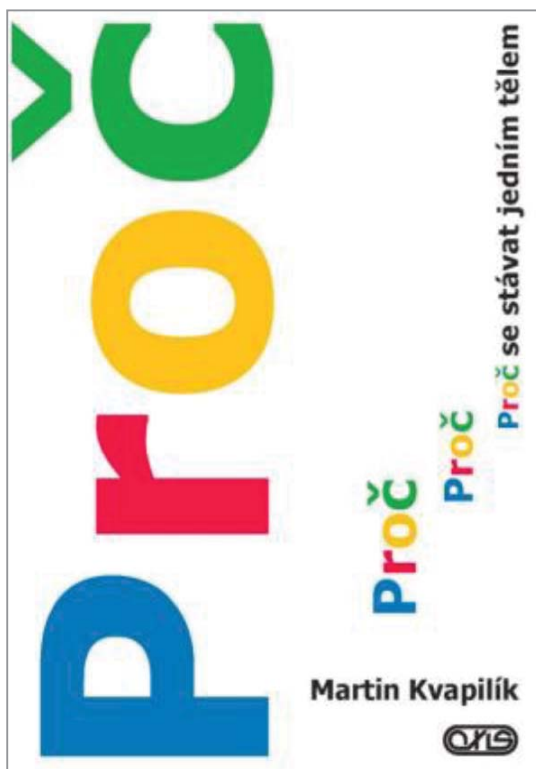
*Chceme Vám s manželem poděkovat za Vaši knížku Proč se stávat jedním tělem... Je v ní totiž tolik, tolik odpovědí... Jsme téměř 12 let manželé a máme 5 dětí a zvažovali jsme, zda mít ještě další. Po přečtení Vaší knížky jsem odpověď na svou otázku dostala...*

A kdyby nic jiného nebylo, toto úplně stačí. Je snad na cestě jeden nový život.

**Cílová skupina:** Manželé, snoubenci, katecheté, kněží.

Pokud ale chceme jakoukoliv knihu rozdávat proto, aby ji obdarovaní lidé i přečetli, je nutné, abychom si ji nejdříve přečetli sami a věděli, co v ní je.

Znám kněze, který si dal všechna tři Proč do zpovědnice, a podle toho, kdo přijde, často jednu z nich vybere a daruje. Myslím, že je úkolem nás žijících v manželství právě v těchto oblastech života dodávat duchovní „střelivo“.



# NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, 733 755 999,  
on-line knihkupectví: [www.paulinky.cz](http://www.paulinky.cz), [objednavky@paulinky.cz](mailto:objednavky@paulinky.cz).

*Michel Remery*

## **Tweetuj s Bohem**

Tištěná kniha propojená se zdarma dostupnou aplikací pro Android a iPhone a s webovou stránkou. Odpovědi na skutečné otázky mladých lidí s odkazy na KKC a YOUCAT. Publikace je součástí přípravy na SDM v polském Krakově.

*Brož., 436 str., barevné fotografie, 350 Kč*



## **Růženec**

Oblíbené vydání malé brožurky s jednotlivými tajemstvími, biblickými úryvky a modlitbou. Knížečka obsahuje i vysvětlení, jak se růženec modlit.

*Brož., 32 str., 35 Kč*

## **Dary Ducha svatého**

Set záložek. Každá z nich obsahuje úryvek z papežovy homilie o každém z darů, biblické úryvky a z druhé strany modlitbu. Je vydána i záložka, která shrnuje všechny dary.

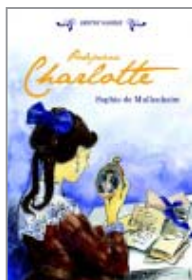
*8 záložek, 32 Kč*

*Sophie de Mullenheim*

## **Podepsána Charlotte**

Co se stane, když Emílie, která žije v Lyonu na sklonku 19. stol., najde v pokoji balíček dopisů, pod nimiž je podepsána Charlotte, dívka žijící za Francouzské revoluce? Historický román pro dospívající čtenářky, reflektující otázky víry i lidskosti napříč staletími.

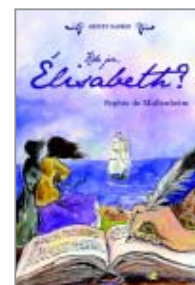
*Opět vydáno, brož., 270 str., 279 Kč*



## **Kde jsi, Élisabeth?**

Dobrodružství začalo ve chvíli, kdy Emílie našla dopisy, které jistá Charlotte psala své sestře Élisabeth. Nyní napínavý příběh pokračuje pátráním po adresátce dopisu. Podaří se Emílii a její kamarádce nalézt Élisabeth?

*Brož., 270 str., 289 Kč*



## **Kardinální ctnosti – set záložek**

Definice ctností podle katechismu, biblické úryvky a z druhé strany modlitba.

*Statečnost, Mírnost, Spravedlnost, Moudrost  
16 Kč*

*Jean-Benoît Casterman*

## **Láska, která za to stojí**

Průvodce po cestách (pravé) lásky a sexuality

Knihy pro holky a kluky, kteří hledají pravdivé odpovědi na své otázky o lásce, sexu a o všem, co souvisí s partnerskými vztahy. Pro všechny teenagery, kteří se nechtějí nechat unášet davem, ale touží plavat proti proudu, zůstat sami sebou a stavět svůj život na opravdové lásce a ryzích hodnotách. Doporučený věk: 14 let a více.

*2. vydání, dopracované a upravené*

*Brož., barevná, formát A4, 82 str., 165 Kč*



## Modlitba za Světový den mládeže v Krakově 2016

Bože, milosrdný Otče,  
který jsi zjevil ve svém Synu Ježíši Kristu svou lásku  
a vylil jsi ji na nás v Duchu Svatém, Utěšiteli,  
svěřujeme ti dnes budoucnost světa a každého člověka.

Svěřujeme ti především mladé lidi ze všech národů a jazyků.  
Veď je bezpečně po klikatých cestách současného světa  
a dej jim milost plodného prožití Světového dne mládeže v  
Krakově.

Nebeský Otče,  
učiň z nás svědky tvého milosrdenství.  
Nauč nás přinášet víru pochybujícím,  
naději rezignovaným,  
lásku ochablým,  
odpuštění viníkům a radost smutným.

Kéž se jiskra milosrdné lásky,  
kterou jsi v nás roznítil,  
stane ohněm přetvářejícím lidské srdce  
a obnovujícím tvář země.

Svatá Maria, Matko milosrdenství, oroduj za nás.  
Svatý Jane Pavle II., oroduj za nás.

XXXI. světový den mládeže  
“Blahoslavení milosrdní, neboť oni  
dojdou milosrdenství.“ (Mt 5,7)

Vydává  
Sekce pro mládež ČBK a  
Asociace křesťanských sdružení mládeže o. s.

**Thákurova 3**  
160 00 Praha 6